

T.C.

**KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK
DURUMSAL İLGİLERİNİN ALGILANAN YETERLİLİK VE ÖZ DÜZENLEME
BECERİLERİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Hazırlayan

Arif KESKİN

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KARAMAN - 2020

T.C.

**KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK
DURUMSAL İLGİLERİNİN ALGILANAN YETERLİLİK VE ÖZ DÜZENLEME
BECERİLERİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Hazırlayan

Arif KESKİN

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Ömer ÖZER

KARAMAN - 2020

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK
DURUMSAL İLGİLERİNİN ALGILANAN YETERLİLİK VE ÖZ DÜZENLEME
BECERİLERİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 20 / 02 / 2020

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Başkan : Doç. Dr. Fatih Dervent

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ömer Özer

Üye : Doç. Dr. Fatih Dervent

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Erhan Devrilmez

Bu tez, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 06/02/2020 tarih ve 071P sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü:

Doç. Dr. İdris Nebi UYSAL
Enstitü Müdürü

Mühür

İmza

ÖNSÖZ

Tezimin her aşamasında yardımını esirgemeyen, bilgi, deneyim ve görüşleriyle her zaman destek olan değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ömer ÖZER'e ve çalışmamın planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen ikinci danışmanım sayılabilecek Dr. Öğr. Üyesi Erhan Devrilmez'e teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmanın verilerinin ortaya çıkmasında yardımcı olan 452 öğrenciye ve bu öğrencilere ulaşmamda yardımcı olan kişi ve kuruluşlara teşekkür ederim.

Araştırmanın başından sonuna kadar yanımda olan, desteğini benden hiçbir zaman esirgemeyen değerli eşim Tuğba Kaya Keskin'e ve neşe kaynağım olan sevgili oğlum Ahmet Buğra KESKİN'e teşekkür ederim.

Hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen, benim bugünlere gelmemde büyük emekleri olan canım aileme sonsuz sevgilerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLolar.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırma Soruları.....	4
1.2. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
2. ALAN YAZIN TARAMASI.....	6
2.1. İlgi	6
2.2. Durumsal İlgi	7
2.3. Öz Düzenleme.....	10
2.4. Öz Yeterlilik	14
2.5. Algılanan Yeterlilik.....	19
3. YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırma Tasarımı.....	21
3.2. Katılımcılar	21
3.3. Veri Toplama Araçları.....	22
3.4. Veri Toplama Süreci	23
3.4.1. Beden Eğitimi Ders İçeriği	23
3.5. Veri Analizi	24
3.5.1. ANOVA Varsayımları	24
3.5.2. Kanonik Korelasyon Varsayımları	26
4. BULGULAR	27
4.1. Durumsal İlgi	27
4.1.1. Durumsal İlgi ANOVA Bulgular	30
4.2. Öz Düzenleme.....	33
4.2.1. Öz Düzenleme ANOVA Bulgular	35
4.3. Algılanan Yeterlilik.....	35
4.4. Durumsal ilgi ile Öz Düzenleme arasındaki İlişki	37
4.5. Durumsal ilgi ile Algılanan Yeterlilik arasındaki İlişki.....	39
5. TARTIŞMA	40
6. SONUÇ.....	48
7. ÖNERİLER	49
8. KAYNAKÇA	50

TABLolar

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı	21
Tablo 2. Katılımcıların Sınıf Dağılımı.....	21
Tablo 3. Verilerin Basıklık-Çarpıklık Değerleri	25
Tablo 4. Durumsal İlgı Demografik Bulgular	27
Tablo 5. Durumsal İlgının Sınıf ve Cinsiyet Etkileşim Tablosu	30
Tablo 6. Durumsal İlgı Sınıf ve Cinsiyet Değişkeni Ana Etkiler Tablosu	30
Tablo 7. Sınıf Değişkeni Bonferonni Takip Testi Tablosu.....	31
Tablo 8. Cinsiyet Değişkeni Bonferonni Takip Testi Tablosu.....	32
Tablo 9. Öz Düzenleme Demografik Bulgular.....	33
Tablo 10. Öz Düzenleme Sınıf ve Cinsiyet Etkileşim Tablosu	35
Tablo 11. Algılanan Yeterlilik Demografik Bulgular.....	35
Tablo 12. Algılanan Yeterlilik ANOVA Bulgular	36
Tablo 13. Durumsal İlgı ve Öz Düzenleme Korelasyon ve Eigen Değeri Tablosu.....	37
Tablo 14. Durumsal İlgı Değişkenleri ile Öz Düzenleme Değişkenleri Arasındaki Korelasyonlar, Standardize Edilmiş Eş Varyanslar, Kanonik Korelasyonlar ve Varyans Yüzdeleri Tablosu	37
Tablo 15. Durumsal İlgı ve Öz Düzenleme Pearson Korelasyon Tablosu	38
Tablo 16. Durumsal İlgı ve Algılanan Yeterlilik Pearson Korelasyon Tablosu	39

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine olan durumsal ilgilerinin beden eğitimi dersine yönelik algıladıkları yeterlilik ve öz düzenlemeleri ile ilişkilerinin incelenmesidir. Çalışmaya 452 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların 230'u erkek 222'si kız öğrencidir. Katılımcıların 105'i 5.sınıf, 116'sı 6.sınıf, 120'si 7.sınıf ve 111'i 8.sınıf olarak belirlenmiştir. Çalışmada veri toplama araçları olarak Durumsal İlgi Ölçeği, Egzersizde Davranışsal Düzenlemeler Ölçeği-2 ve Algılanan Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik, kanonik korelasyon, pearson korelasyon ve iki yönlü ANOVA testleri kullanılmıştır. Bulgulara göre sınıf değişkeni ile durumsal ilginin anlık keyif alma, keşfetme niyeti ve yenilik alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeni ile durumsal ilginin anlık keyif alma ve keşfetme niyeti alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sınıf ve cinsiyet değişkenleri ile öz düzenlemenin alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>.05$). Algılanan yeterlilik ile sınıf ve cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı farklılık belirlenmemiştir ($p>.05$). Durumsal ilgi alt boyutları ile öz düzenleme alt boyutları arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Ayrıca algılanan yeterlilik ile durumsal ilginin keşfetme niyeti ve ilgilenme isteği arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki belirlenmiştir. Çalışmamız sonucunda ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine olan durumsal ilgilerinin beden eğitimi dersine yönelik algılanan yeterlilik ve öz düzenlemeleri üzerine etkili olduğu belirlenmiştir. Sınıf ve cinsiyet değişkenleri ortaokul öğrencilerinin durumsal ilgilerini etkilerken, algılanan yeterlilik ve öz düzenlemeleri üzerine etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Bulgular 5. sınıf öğrencilerinin durumsal ilgilerinin diğer sınıflardan anlamlı düzeyde yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre durumsal ilgileri yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Durumsal İlgi, Öz Düzenleme, Algılanan Yeterlilik, Beden Eğitimi

ABSTRACT

The purpose of this study was to examine relationship of secondary school students' situational interest, self-regulation and perceived competence through physical education lesson. Participants were 452 secondary school physical education students. There were 230 boys and 222 girls. There were 5th grade 105 students, 6th grade 116 students, 7th grade 120 students and 8th grade 111 students. Data collection tools were situational interest scale, exercise regulation scale and perceived competence scale. To analyze data, descriptive statistics, canonical correlation, Pearson correlation and two way ANOVA were utilized. Results indicated that there were significant differences between grade level and situational interest sub-domains which were instant enjoyment, exploration intention and novelty. There were also significant differences between gender and situational interest sub-domains which were instant enjoyment and exploration intention. Results of this study showed that there were no significant differences among gender, grade level and self-regulation sub-domains ($p > .05$). Similarly, there were no significant differences among gender, grade level and perceived competence ($p > .05$). Canonical correlation findings demonstrated that there were significant correlations between situational interest sub-domains and self-regulation sub-domains. Besides, there were also significant correlations between situational interest sub-domains which were exploration intention and attention demand and perceived competence. As a conclusion, secondary school students' situational interest was significantly correlated with their self-regulation and perceived competence through physical education lesson. Moreover, 5th grade students had significantly more situational interest level than other grades. Girls' situational interest score were significantly higher than boys.

Key Words: Situational Interest, Self-Regulation, Perceived Competence, Physical Education

1. GİRİŞ

İlgi, belirlenen bir durum, sonuç ya da varlık karşısında meydana gelen, o durum ve kişi arasındaki aktif alışveriştir. Bu alışveriş hem duygusal hem de bilişsel bir şekilde ortaya çıkabilir. Bu şekilde duygusal motivasyonel bir etmen olan ilgi özellikle eğitim psikolojisi alanında incelenen güdülenme kuramlarının bilişsel boyuta yaptıkları vurgudan ayrılmıştır. Bu ayrışma davranışçı ve bilişsel yaklaşımların baskın etkisiyle gerçekleşmiştir (Meyer ve Turner, 2002; Schutz ve Pekrun, 2007). İlgi ile ilgili yapılan çalışmalarda genellikle metin işleme ve öğrenme süreçleri ele alınmıştır. Bu çalışmalar bireylerden bağımsız olarak duruma özgü nedenler doğrultusunda ortaya çıkabilirliği olan araştırmalardır. Eğitim psikolojisi alanında yapılan bu araştırmalarda öğrenme ve metin işleme ile ilgili incelemelerde “durumsal ilgi” ve kişisel ilgi” ayrımı elde edilmiştir. Bu incelemelere göre durumsal ilgi dış etkenlerin etkisiyle ortaya çıkan bir olgu olarak değerlendirilir (Krapp, Hidi ve Renninger, 1992). Kişisel ilgi ise belirli konular karşısında kişinin dikkatini ve eylemini kendine özel örgütlenmiş bir şekilde yönlendirme şeklidir. Bu doğrultuda da öğrenmelerin daha kalıcı olduğu bilinmektedir (Renninger, 2000). Durumsal ilgi psikolojik yönelmeler içerisinde gerçekleşir ve bu yönelmelerin harekete geçmesini sağlayan etmen ise dış uyarıcılardır. Dış uyarılar kişinin öğrenme sürecine anlık müdahalelerde bulunabilir. Kişisel ilgi, bireyin kendi bilgi ve deneyimleri doğrultusunda nispeten kalıcı öğrenmelerin gerçekleştiği süreç olarak değerlendirilebilir. Kişisel ilgi bir aktiviteye katılım için önceden belirlenmiş bir tercih iken, durumsal ilgi o aktiviteye katılım için dış etmenler sayesinde aniden karar verilmiş bir durumdur (Hidi, 1990; 2000).

Beden eğitiminde, durumsal ilgi içerik olarak birçok bileşenden kaynaklanır. Bu bileşenler: Yenilik, zorluk, keşfetme niyeti, anında eğlence ve dikkat talebi olarak söylenebilir (Chen, Darst ve Pangrazi, 1999). Durumsal ilgi, beden eğitimini hem bilişsel hem de fiziksel bağlılık olarak olumlu yönde etkilemektedir. (Chen, Shen, Scrabis ve Tolley,

2002). Öğrencilerin fiziksel aktivite yapma öngörülebilirliğinin yüksek olması için o anki durumsal ilgilerinin bu doğrultuya çekilmesi sağlanabilir (Chen ve diğ., 2002). Durumsal ilginin öğrenme çıktıları üzerindeki etkisinin dolaylı olduğu söylenebilir. Bunun nedeninin durumsal ilginin geçici bir duygu yoğunluğu olmasıdır. Öğrenme üzerinde kalıcı bir etkiden ziyade, o süreçte öğrencilerin katılımı üzerinde ani bir etki yaptığı söylenebilir (Shen Chen, Tolley, ve Scrabis, 2003).

Bandura (1986), tarafından ilk kez dile getirilen öz düzenleme, bireyin göstereceği tutum ve davranışlarla ilgili kendi yetenek ve kapasitesi üzerinde düşünmesi gerektiğini belirtmiştir. (Çiltaş 2011; Çiltaş ve Bektaş, 2009). Bandura (1986), öz düzenlemeyi, bireylerin duyguları, düşünceleri ve hareketleri üzerinde kontrol edilebildikleri bir iç mekanizmaya sahip olmasıdır. Bu iç mekanizma ise kişinin alternatif durumlar oluşturması, kendi davranışlarını kontrol edebilmesi, sembolleştirmesi ve başkalarından öğrenmesi olarak vurgulamaktadır. Schunk ve Ertmer (2000), öz düzenleme için bireyin öğrenmesi için ilk olarak güdülenmesi gerektiğini belirtmiştir. Güdülendikten sonra kendinde var olan duygu ve düşüncelerini üretmesi ve ürettikleri doğrultuda hareketlerini düzenleyerek sistematik şekilde uygulamaya geçirmesini dile getirmiştir. Öğrencilerin belirledikleri hedeflerin etkilenmesi öğrenmenin gerçekleştiği ortam ve öğrencinin davranış ve güdülenmeleri ile gerçekleşir. Bu durum sosyal bilişsel öğrenme kuramının bir parçası olarak bilinmektedir (Akpınar, Hacısalihoğlu ve Mirasyedioğlu, 2004). Schunk (1994), öz düzenlemeyi uygulanan etkinlikleri göz önünde bulundurarak incelemiştir. Ona göre öz düzenleme birçok faaliyetleri kapsar. Bireyin; öğrenme sürecinde konsantre ve dikkatli olması gerektiğini, bilgilerini şemalaştırmasını, kodlamasını ve tekrar yapmasını ve etkin bir çalışma ortamı meydana getirmesini vurgulamıştır. Yine bu doğrultuda bireyin elindeki kaynakları verimli kullanmasını, yeterliliklerini, kazanımları ve bu kazanımları etkileyen faktörleri, hedeflenen

kazanımların çıktıkları hakkında olumlu duygulara sahip olmasını, çabaları ile gurur ve sevince dönüşmesini dile getirmiştir.

Spor psikolojisi alanında kişinin belirli bir düzeyde performansını göstermek için algıladığı yeterlilik olarak tanımlanan öz yeterlilik kavramını Bandura (1977), ilk olarak ele almıştır. Buna göre kişilerin farklı durumlarda performanslarını sergileme yeterliliklerine dair tutumları, istenen hedeflere ulaşmak için düşündüklerini gerçekleştirme ve düzenleme yeterliliklerine dair bireysel kararlarıdır (Bandura, 1994). Kişinin bireysel başarı ve güdülenme düzeyinin temelini öz yeterlilik algısının oluşturmaktadır (Sharp, Pocklington ve Weindling 2002). Öz yeterlilik algısının güçlü olduğu sporcularda zorlu hedeflerle mücadele ederken korkmadığı, acı ile yüzleştiği ve olumsuzluklara karşı koyabildiği belirlenmiştir. Öz yeterlilik algısının zayıf olduğu sporcularda ise zorlu hedeflerle mücadeleden kaçtığı, olabilecek yaralanmalara karşı korktuğu ve başarısızlıkla karşı karşıya geldiğinde görevini bıraktığı incelenmiştir (Feltz, Short ve Sullivan, 2008). Yine buna benzer olarak beden eğitimi ve fiziksel aktivitelerde çocuklara söylenen olumlu geribildirimlerin onların öz yeterlilik algı düzeylerini güçlendireceği, olumsuz geribildirimlerin ise onların öz yeterlilik algı düzeylerini zayıflatacağı belirtilmektedir (Feltz, 1988; Bandura, 1994). Bu doğrultuda antrenör ve beden eğitimi öğretmenlerinin çocukların öz yeterlilik algı düzeylerini yükseltmek için onları cesaretlendirmeli, gelişimi konusunda yardım etmeli, bilgi vermeli ve geri bildirimlerde bulunmaları gerektiği düşünülmektedir (Armstrong, Melser, ve Tooth, 2007).

Algılanan yeterlilik, bireyin becerilerini organize edebilmesi ve olası olumlu ya da olumsuz durumları yönetebilmesi için kendisine gerekli olan inanç ve davranışlar hakkında incelemeler yapması olarak tanımlanmaktadır (Bandura, 1997). Yeterlilik inancı dört ayrı etmenden etkilenir ve geliştirilebilir. Ustalık deneyimi bunların birincisidir. Elde edilen zaferler, bireylerin kendi yeterliliklerine dair önemli düşünce ve görüşler oluşturur ve kazanılamayan zaferler ise bireyi güçsüzleştirir. Dolaylı olarak elde edilen tecrübeler ikinci

sıradadır. Sosyal modellerin gözlemlenmesi ile elde edilen deyimlerdir. Model olarak görülen kişileri denetlemek, denetleyenlerin tutum ve motivasyonlarını yüksek seviyeye çıkarır. Yine bu süreçte rol model olanların elde ettikleri başarılarla şahit olan bireyler kendi öz yeterliliklerine dair olumlu kazanımlar elde eder. Sosyal ikna üçüncü etmendur. Sözel olarak ikna olunan bireyler yeteneklerini meydana çıkarır ve bunu sürekli hale getirebilirler. Başarıyı elde etmeye yönelik cesaretlendirici ve motivasyon yükseltici söylemler, kişilerin hemen harekete geçmelerine sebep olur. Fakat bireydeki yeterliliklere dair gerçek olmayan söylemler ve baskılar, başarısızlıklar meydana getirir ve bu durum ise üzüntü ve hayal kırıklıkları oluşturur. Buna paralel olarak bireyin yeteneksiz olduğuna ikna edilmesi, onun yetenek ve becerilerinin açığa çıkmamasına ve zorlu süreçlerde yenik düşmesine neden olabilir. Dördüncü etmen ise psikolojik ve duygusal durumlardur. Bu etmen bireydeki yeterlilik inancını yükseğe çeken ve geliştirendur. Bireyin öz yeterlilik düzeyinin yükseltilmesi için fiziksel şartların iyileştirilmesi, stresin düşük seviyelere indirgenmesi ve duygusal eğilimlerin azaltılması gerekmektedir (Bandura, 1997).

Beden eğitimi ve spor alan yazınında durumsal ilginin öz düzenlemeye ve algılanan yeterliliğe etkisini inceleyen çalışma sayısı yeterli değildir. Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine olan durumsal ilgilerinin beden eğitimi dersine yönelik algıladıkları yeterlilik ve öz düzenlemeleri ile ilişkilerinin incelenmesidir.

1.1. Araştırma Soruları

- 1.** Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik durumsal ilgi düzeyleri sınıf ve cinsiyet açısından değişkenlik gösterir mi?
- 2.** Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik algılanan yeterlilik düzeyleri sınıf ve cinsiyet açısından değişkenlik gösterir mi?
- 3.** Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik öz düzenleme düzeyleri sınıf ve cinsiyet açısından değişkenlik gösterir mi?

4. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik durumsal ilgi ve öz düzenleme düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

5. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik durumsal ilgi ve algılanan yeterlilik arasında ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

1- Araştırmamız ortaokul (5-6-7-8. sınıf) öğrencileri ile,

2- Araştırma, verilerin toplandığı üç ortaokul ile sınırlıdır.

2. ALAN YAZIN TARAMASI

2.1. İlgı

İlgı, kişinin bilerek ve isteyerek kendini huzurlu hissedeceği, mutlu olacağı etkiliklere yönelmesi olarak tanımlanabilir (Kuzgun, 2000). İlgı ile ilgili alan yazında az sayıda çalışmalar bulunmaktadır.

Akademik güdülenme kapsamında, öğrencilerin okul aktivitelerine yönelik keşfetme girişimleri ve öğrenmelerinin değerlendirilmesinde motivasyonel-duygusal bir etmen olarak merak ya da ilginin etkisinin anlaşılmasının amaçlandığı çalışmada, psikolojide ve özel olarak eğitim psikolojisinde ilgi ve merakın keşfetme davranışı üzerindeki öncüllüğü, eğitimde ilginin gelişimi ve devam ettirilmesi incelenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin ilgi ve meraklarının nasıl tetiklenebileceği ve sürdürülebileceği sorusunun, bu güdüsel yapının ne olduğu ve nasıl ortaya çıktığı başlangıç anından itibaren incelenmesi gerektiği belirtilmiştir (İnan, 2016).

Yıldırım (2016), sınıf ve cinsiyet düzeylerine göre ilk ve ortaokul öğrencilerinin fen dersine yönelik ilgi seviyelerinde farklılık olup olmadığını araştıran bu çalışmaya 81 öğrenci katılmıştır. Fen dersi için hazırlanan ilgi ölçeğinin sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeylerinde anlamlı şekilde farklılıklar görüldüğü ve fen konularında ilgi düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Sinop Üniversitesinde eğitimini devam ettirmekte olan 328 öğretmen adayının dâhil olduğu araştırmada adayların buldukları şehirde yer alan tarihi ve kültürel eserler hakkında ilgi ve farkındalık düzeyleri incelenmiştir. Elde edilen verilere göre adayların ilgi ve farkındalık düzeyleri cinsiyet ve bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğı, ilgi ve farkındalık düzeyleri arasında paralellik olduğu ve adayların ilgi düzeyleri arttıkça farkındalık düzeylerinin de arttığı saptanmıştır (Aktın, Karakuş ve Sağlam 2013). Turhan, Akdeniz ve Bayazıt (2018), 184 kız ve 116 erkek toplam 300 beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sportif rekreatif aktivitelere düzenli katılımlarına yönelik

ilgilerini incelemişlerdir. Çalışmada üniversite öğrencilerinin hem sosyal, hem sportif hem de kültürel gelişimlerine katkı sağlayacak olan sportif rekreatif aktivitelere düzenli katılımlarına yönelik ilginin arttırılmasının önemli olduğu vurgulanmıştır. Diğer bir çalışmada sosyal medya kullanımı ile özel spor merkezlerine üye olan kişilerin spora karşı ilgileri ve bununla beraber algıladıkları değerler arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırmaya 276 kız ve 227 erkek olmak üzere 503 kişi dâhil edilmiş ve Serbest Zaman İlgilenim Ölçeği kullanılmıştır. Sosyal medya araçları ile sosyal hayat ve spor arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu çalışmanın sonucunda bulunmuştur (Abanoz, 2018).

Karaçar (2019), öğrencilerin mutluluk düzeyleri ve rekreatif faaliyetlere karşı ilgilerinin ölçülmesi hedeflenen bu çalışmaya Sinop Üniversitesi Spor Fakültesinde okuyan 35 kişi katılmıştır. Yapılan araştırmada çıkan anket sonuçlarına göre spor yapan kişilerin çoğunluklu olarak yaptıkları spordan fayda ve verim aldıkları gözlemlenmiştir.

Turan (2015), beden eğitimi öğretmenlik bölümünde okuyan öğrenciler içerisinde rastgele seçilen 130 kişinin öğrenme stilleri ve ilgi düzeyinin araştırıldığı araştırmada öğrencilerin ilgi düzeylerinin sınıf değişkenine göre farklı olmadığı ama diğer değişkenlere göre ilgi düzeylerinde farklılığın olduğu saptanmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda katılan öğrencilerin öğrenme stil ve ilgi düzeyleri arasında bir ilişkinin olduğu ve ilginin öğrenme stil özelliğini yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.2. Durumsal İlgi

Durumsal ilgi, çevrenin belirgin özelliklerine karşı, dikkatin verilmesi ve devamlı hale gelen ya da bir süre sonra biten duygular tepkimesidir (Hidi, 2001). Durumsal ilgi ile ilgili alan yazında çalışma sayısı oldukça azdır.

Çok boyutlu kaynakların incelendiği bir araştırmaya 30 farklı ilkokuldan toplam da 5.717 öğrenci katılmıştır (Sun ve diğ., 2008). Elde edilen sonuçlar göre beden eğitimi için

hazırlanacak olan müfredat programlarında durumsal ilginin de göz önünde bulundurularak hazırlanması gerektiği önemle vurgulanmıştır.

Durumsal ilginin farklı ülkelerde incelendiği çalışmalar, durumsal ilginin alt boyutları ve toplam ilgi arasındaki ilişkiyi araştırmıştır (Roure ve Pasco, 2018; Roure, Lentillon-Kaestner, Méard ve Pasco, 2019). Fransız beden eğitimi ortamındaki durumsal ilginin incelendiği Roure ve Pasco (2018)'nin çalışmasına 601 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre, durumsal ilginin alt boyutlarından anlık keyif alma ve keşfetme niyetinin toplam ilgi ile doğrudan ilişkili olduğunu tespit edilmiştir. Roure, Lentillon-Kaestner, Méard ve Pasco (2019), Belçika ve İsviçre ülkelerinden üç farklı 1812 ortaokul öğrencileri üzerine yapılan araştırmada durumsal ilgi, anlık keyif alma, keşfetme niyeti, ilgilenme isteği, yenilik ve meydan okuma olmak üzere beş bölümde ayrılarak incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğrenciler üzerinde özellikle eğlence ve dikkat kavramlarının etkili olduğu belirtilmiştir. Roure, Kermarrec ve Pasco (2019) ise, durumsal ilginin öğrenme stratejileri üzerine etkisini incelemişlerdir. Onuncu sınıf öğrencilerinden toplamda 148 öğrencinin katıldığı çalışmaya göre durumsal ilginin alt boyutlarından keşfetme niyeti ve öğrenme stratejileri arasında ilişki olduğu belirlenmiştir.

Durumsal ve kişisel ilgilerin cinsiyet açısından incelendiği bir çalışmada, Shen ve arkadaşları (2003), cinsiyetin durumsal ilgi üzerinde çok az etkisinin olduğu ama bu etkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığını tespit etmişlerdir. Zhu ve arkadaşları (2009) ise, 13 farklı kentten 670 tane ilkokul üçüncü sınıf öğrencisi üzerine yaptığı çalışmada, beden eğitimi dersinde işlenecek konular ve etkinliklere dair öğrencilerin ellerinde çalışma kitaplarının olması, öğrencilerin durumsal ilgilerini ve derse olan tutumlarını olumlu yönde etkileyeceği belirtilmiştir.

Farklı bölümlerde öğrenimini devam ettiren 117 birinci sınıf öğrencisinin katıldığı bir çalışmada, katılımcıların İngilizce derslerine yönelik durumsal ilgi ve ders başarıları üzerinde,

yönlendirmeli hayal etkinliklerinin etkilerinin incelenmesi yapılmıştır. Elde edilen veriler deney grubundaki öğrencilerin başarı puanlarının, kontrol grubundakilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğunu belirtmiştir (Doğru ve Eren, 2016).

Durumsal ilgiyi hafifletmede içerik özgüllüğünün rolünü ve bunun fiziksel aktivite ile ilişkisini belirlemek için, ilköğretim beden eğitimi bağlamında fitness ve basketbol gibi durumsal ilgi ve fiziksel aktivite içerik içi ve ilişkilerinin incelenmesi amacıyla araştırma yapılmıştır. İlkokul dördüncü ve beşinci sınıftan toplam da 125 öğrenci katılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda beden eğitiminde içerik özgüllüğünün öğrencilerin motivasyonunu ve fiziksel aktivitedeki işlevini hafifletmede önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır (Scott ve arkadaşları 2020).

Önceki deneyimlerin öğrencilerin durumsal ilgi ve fiziksel aktivite düzeyleri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla araştırılan bu makaleye yedinci ve dokuzuncu sınıftan 135 öğrenci katılmıştır. Elde edilen veriler neticesinde daha önce deneyim sahibi olan öğrenciler ile deneyim sahibi olmayan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Huang ve Gao, 2013). Chen, Darst ve Pangrazi (2001), boyutsal kaynakların durumsal ilgi üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmaya yedinci, sekizinci ve dokuzuncu sınıftan 472 öğrenci katılmıştır. Durumsal ilginin beş ayrı boyutu incelenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır. Yenilik, keşfetme niyeti ve anlık keyif alma durumsal ilgi üzerinde olumlu etkilere sahiptir. Meydan okuma ise çok az etkiye sahiptir.

Roure, Pasco, Benoit ve Deldicque, (2019), bisiklet exergame egzersizinin oyuncuların fiziksel aktivite ve durumsal ilgileri üzerindeki etkileri incelemiştir. Kırk bir deney grubu ve on dokuz kontrol grubu olmak üzere altmış lisans öğrencisi araştırmaya katılmıştır. Sonuçlar bisiklet exergame egzersizinin oyuncuların fiziksel aktivite ve durumsal ilgilerini yüksek seviyeye çıkarmak için iyi bir alternatif olduğu üzerinde vurgu yapmıştır.

Öğrencilerin görev sorumluluklarının durumsal ilgi üzerindeki etkilerini ve bu etkilerin sınıf, cinsiyet, kişisel ilgi ve fiziksel beceri düzeylerine hangi seviyede aracılık ettiğini incelemek araştırmanın amacını oluşturur. 242 ortaokul öğrencisi katılımcı olmuştur. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre sınıf seviyeleri, cinsiyet ve bireysel ilgi öğrencilerin görev sorumluluklarının durumsal ilgi üzerindeki etkilerinin incelenmesinde yardımcı olmuştur fakat bu üç etmenin etkileri fazla değildir. Fiziksel beceri düzeylerinin öğrencilerin görev sorumluluklarının durumsal ilgi üzerine etkileri ise yine çok az seviyelerdedir (Chen ve Darst, 2001).

2.3. Öz Düzenleme

Öz düzenleme genel olarak kişinin duygularını, düşüncelerini, davranışlarını, dürtülerini ve dikkatini kontrol etmesi ve düzenlemesi olarak belirtilmektedir (Zimmerman, 2000). Alan yazında öz düzenleme ile ilgili çalışmalar mevcuttur.

Çalışmadan elde edilen sonuçlarda öğrencilerin yazma eylemine yönelik tutumlarının, yazıyla birlikte anlatılanların ve öz düzenleme becerilerinin pozitif ve doğru gitmesinde bundan sonraki araştırmalar için önerilere vurgu yapmıştır. Araştırmada ki veriler incelendiğinde sınıflarda gerçekleştirilen faaliyetlere yönelik bildirimlerin olumlu olduğu saptanmıştır. Öğretim programında bulunan yazma çalışmalarının, öğrencilerin yazmaya ilişkin öz düzenleme becerilerine, yazılı anlatımlarına, tutumlarına, kalıcılığa etkisini ve uygulamaya dair öğretmen ve öğrenci bildirimlerinin incelenmesi amaçlanan bu çalışmaya Bolu ilinde bulunan iki farklı ortaokuldan 66 öğrenci katılmıştır. 16 haftanın sonunda yazmaya ve anlatıma dair ölçüm araçları kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin yazmaya ve anlatmaya yönelik öz düzenleme becerilerine dair deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu saptanmıştır (Uygun, 2012).

Baldan (2017), çalışmadan çıkan verilere göre üniversite öğrencilerinin öz düzenlemeli öğrenme becerilerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Kişisel Bilgi Formu, Öz Düzenleyici Öğrenme Ölçeği ve Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun kullanıldığı araştırmaya 1411 kişi katılmıştır. Araştırmada üniversiteli bireylerin öz düzenlemeli öğrenmelerinde yükseköğretim programlarının etkisi ve bununla birlikte öz düzenlemeli öğrenmenin birçok değişkenlere göre farklılıkları incelenmiştir. Araştırma sonuçları bundan sonra yapılacak çalışmalara çeşitli öneriler sunmaktadır.

Şenberber (2019), ortaokul öğrencilerinin karşılaştığı normal olmayan problemlere karşı strateji değiştirme ve öz düzenleme becerileri incelenmiştir. Yedinci ve sekizinci sınıftan karışık 160 öğrenci araştırmaya dâhil edilmiştir. Öğrencilerin normal olmayan problemlere karşı strateji değiştirmede etkisiz kaldıkları saptanmıştır. Genellikle basit seviyedeki stratejilerin tercih edildiği fakat üst düzey düşünme stratejilerinin çok az tercih edildiği gözlemlenmiştir. Sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin öz düzenleme becerilerini tek bir strateji kullanmada gösterdiklerini, strateji sayısı çoğaldıkça öz düzenleme becerilerini daha fazla gösteremedikleri ve ayrıca stratejiler arasında bağlantı kurmada öğrencilerin yetersiz oldukları saptanmıştır.

Öz düzenleme becerilerinin ilkokula hazırbulunuşluk üzerindeki etkisini incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada, okul öncesi eğitimini tamamlamış ve bir sonraki yıl ilkokula başlayacak olan 255 öğrenci katılmıştır. Çalışmada “Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği ve “Metropolitan Okula Hazırbulunuşluk” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilere göre öz düzenleme becerileri ile ilkokula hazırbulunuşluk arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu elde ederken cinsiyet değişkeni açısından farklılık değeri bulamamıştır (Tekin, 2018).

Eroğlu (2018), ebeveynlerin olumsuz uygulamaları ile çocukların öz düzenlemeleri ve öz düzenlemenin alt boyutları arasında ters yönlü bir ilişki olduğunun vurgulanması

yapılmıştır. Ebeveynlerin olumsuz hal ve hareketleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir. Ebeveynlerin erkek çocuklarına yönelik olumsuz faaliyet puanları, kız çocuklarına oranla anlamlı olarak yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kız öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin ebeveynlerin olumsuz uygulamalarına karşı erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitimini sürdürmekte olan çocukların öz düzenleme becerileri ile ebeveynlerin olumsuz uygulamaları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmaya 144 çocuk ve 144 ebeveynin katılmıştır. Ayrıca 128 üniversiteden 569 öğrencinin katıldığı bir diğer çalışmada öz düzenlemeli çevrimiçi öğrenme ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması hazırlanmış ve birçok değişkenlerin öğrenciler aracılığıyla ilişkileri inceleme altına alınmıştır. Elde edilen verilere göre alan yazına geçerliliği ve güvenilirliği yüksek "Öz düzenlemeli Çevrimiçi Öğrenme Ölçeği" kazanıldığı düşünülmektedir (Özdemir, 2018).

Beden eğitimi dersine yönelik lise öğrencilerinde motivasyonel düzenlemelerin, tutum düzeyleri ve motivasyonel stratejiler üzerinde etkisinin incelendiği bu çalışmaya toplam da 335 öğrenci katılmıştır. Çalışma da iki farklı ölçek kullanılmıştır. Çıkan sonuçlara göre öz düzenlemenin beden eğitimi derslerinde en önemli içsel motivasyon olduğu ve bununla birlikte bilişsel becerilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve motivasyon arasındaki ilişkiyi ortaya koyduğu vurgulanmıştır (Yetim, Demir ve Erturan, 2014).

Şahin (2015), beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenimini gerçekleştiren 135 öğrencinin öz düzenleme yeterlilikleri incelenmiştir. Araştırmada "Öz Düzenleme Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen veriler sonucunda kardeş sayısına göre ölçeğin öz izleme ve öz değerlendirme alt boyutları puanlarıyla, öğrenimlerine devam ettikleri süreçte kaldıkları yere göre öz pekiştirme alt boyut puanlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Yaşadığı yer, yaş, cinsiyet, anne baba tutumuna göre ölçeğin alt boyutları ve toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

İç Anadolu Bölgesinin farklı illerinde öğrenimini gerçekleştiren beden eğitimi ve spor öğretmenleri adaylarının epistemolojik inançları, akademik öz düzenleme ve öz yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmaya 450 öğrenci katılım göstermiştir. Araştırmada Akademik Öz Düzenleme ve Akademik Öz Yeterlilik ölçekleri kullanılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda akademik öz yeterlilik ve akademik öz düzenleme arasında olumsuz, epistemolojik inanç ve akademik öz düzenleme düzeyleri arasında olumlu bir ilişkinin olduğu saptanmıştır (Kaya, 2018).

Makalenin amacı beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde biçimlendirici değerlendirme faaliyetlerinin öğrencilerin akademik başarıları, derse dair tutumları ve öz düzenleme becerileri üzerindeki etkinliğini saptamaktır. Biçimlendirici değerlendirme faaliyetleri içinde öğrencilere not verilmez. Onların eksikleri belirlenir ve eksikliklerin giderilmesinde öğrenci aktif olarak bu sürece katılır. Öğretmen öğrenciyi yönlendirir, öğrenciye geri bildirim ve dönüt düzeltme yapar. Araştırmaya Erzurum ilindeki bir devlet ortaokulundan 45 beşinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Şubelerden biri deney diğeri kontrol grubu olarak rastgele seçilmiştir. Elde edilen sonuçlar ve gözlemlere göre, biçimlendirici değerlendirme faaliyetleri okullarda daha fazla kullanılmalı ve öğretimde de bir değerlendirme kriteri olarak yer alması gerektiği yönündedir (Ozan, 2017).

Bal (2017), 497 ortaokul öğrencisinin katıldığı çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor derslerinde öz düzenlemeli öğretim tekniklerini etkileyen faktörlerin incelenmesidir. Verileri toplarken üç ayrı ölçek kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, performans hedef yönelim, dışsal düzenleme ve güdülenmeme alt boyutlarında cinsiyet ve sınıf değişkenine göre anlamlı farklılıklar saptanmıştır.

Bir diğer araştırmada, ilköğretim beşinci sınıf Türkçe dersinde kullanılan öz düzenleyici öğrenme modelinin, öğrencilerin okuduklarını anladıklarına dair akademik başarıları, öz düzenleme becerileri ve uyguladıkları okuma stilleri üzerindeki etkisini

incelemiştir. Adana da iki devlet ilköğretim okulunda okuyan beşinci sınıf 90 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öz düzenleyici öğrenme modelinin, öğrencilerin okuduklarını anlama başarısı üzerinde Türkçe Dersi'nde yapılan öğretime göre daha etkileyici olduğu ve okuma stillerini geliştirdiği saptanmıştır. Aynı zamanda öz düzenleyici öğrenme modelinin öğrencilerin yeterlilik algısına, zaman yönetimine olumlu etki ettiği; sınav kaygısı ve yardım isteme üzerinde ise herhangi bir etkisinin olmadığı ortaya çıkmıştır (Kayıran, 2014).

Sosyo-ekonomik düzeyi orta derecede olan üç farklı ilköğretim okulunun 515 sekizinci sınıf öğrencileri araştırmaya katılmıştır. Öz düzenleme strateji ve motivasyonel inançlarının matematik başarısını yordama gücünü incelemek amacıyla incelemeler yapılmıştır. Kullanılan ölçeğin yanı sıra öğrencilerin karne notlarından da yararlanılmıştır. Elde edilen verilere göre matematik başarısını yordama gücünün erkeklerde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sonuçların bundan sonraki çalışmalar için de faydalı olacağı düşünülmektedir (Üredi, 2005).

2.4.Öz Yeterlilik

Öz yeterlilik, kişilerin kendi görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yetenekleri ile ilgili elde ettikleri hükümlerdir (Bandura, 1977). Öz yeterlilikle ilgili alan yazında yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerine yönelik yapılan bu araştırma da onların öğretmen öz yeterlilik inançları incelenmiştir. Bu inançların farklı değişkenlere göre değerlendirildiği bu çalışmada “Öz Yeterlilik İnancı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmaya 98 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin öz yeterlilik inançlarının yüksek düzeyde görüldüğü ve farklı değişkenler düzeylerinde de farklılaşmadığı vurgulanmıştır (Gömlüksiz ve Serhatlıoğlu, 2013). Konya ve Niğde ilinde öğrenimi devam ettiren 306 müzik öğretmeni adayının katıldığı çalışmada problem çözme düzeyleri ve öz yeterlilik düzeylerinin farklı değişkenlere göre

ilişki durumu incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda adayların öz yeterlilikleri iyi, problem çözme becerileri orta düzeyde ve diğer değişkenler arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı saptanmıştır (Ertekin, 2017).

Yalçın (2016), çalışmada standart sapma ve aritmetik ortalamanın yöneticilerde bulunan öz yeterlilik inancı ve karar verme yöntemlerinin her bir farklı alt boyutta nasıl değişkenlik gösterildiğine dair incelemelerde bulunulmuştur. Araştırmada şube müdürleri ve daire başkanlarının görüşlerine başvurulmuş, bu görüşler doğrultusunda yöneticilerin karar verme ile öz yeterlilik becerileri arasındaki ilişki incelenerek alınan kararlar üzerine etkisi belirlenmiştir. Çalışmaya aktif olarak görevinde çalışmaya devam eden 61 şube müdürü ve 88 daire başkanı dâhil edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre karar verme sürecinde yöneticilerin öz yeterlilik inançlarının etkili olduğu vurgulanmıştır.

Anket verileri kullanılan bu araştırmaya rastgele seçilen 451 öğretmen katılmıştır. Devlet okullarında görevini sürdürmekte olan öğretmenlerin değişime direnme davranışları ile öz yeterlilik inançlarının arasındaki ilişki ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Verilerden elde edilen sonuçlar dâhilinde öğretmenlerin öz yeterlilik inançları ve değişime direnme davranışları arasında olumsuz yönde zayıf bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır (Gündüz ve Özsoy, 2017).

Ergenlik dönemi insan yaşantısının en hassas yıllarını oluşturan önemli dönüm noktalarındandır. Aileler bu dönemde bireye olabildiğince destek olmalı zira bu yıllardaki olumsuz yaşanmışlıklar birey üzerinde kalıcı kötü etkiler bırakabilir. Yine bu dönemde ailelerin ergen üzerindeki tavırları onları etkileyebilir. Ailede meydana gelen olumsuzluklarla mücadele etmede psikolojik dayanıklılık ve öz yeterlilik becerileri son derece önemli bir etkenlerdendir. Bu iki önemli etkenin hangi düzeylerde etkili olduğunu inceleyen bu çalışmaya farklı aile mensuplarına sahip 352 ergen dâhil edilmiştir. Araştırma verileri her bir değişkene göre farklılık gösterirken bundan sonraki çalışmalara dair de önerilere yön

vermiştir (Saka, 2017). Ankara ilinde görev yapmakta olan 519 öğretmenin katıldığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri, teknoloji kullanımları ve öz yeterlilik inançları arasındaki ilişki durumu incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen verilere göre bu değişkenler arasında olumlu bir ilişki görülmüştür (Güneş, 2016).

Çalışmaya Orta Karadeniz Bölgesinin farklı üniversitelerinde öğrenimini sürdürmekte olan üçüncü ve dördüncü sınıflardan gönüllü 404 beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencisi dâhil edilerek akademik öz yeterlilikleri ve mesleğe dair tutumları incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen veri analizleri dâhilinde son sınıftaki öğrencilerin üçüncü sınıftaki öğrencilere göre özgüvenlerinin daha yüksek olduğu, kendilerini daha donanımlı gördükleri ve ilerleyen yıllarda bilişsel olarak daha da gelişecekleri saptanmıştır (Duman, 2018).

Günümüzün en önemli sorunlarından biri düzensiz ve sağlıklı beslenmedir. Bu durum yetişkinler kadar çocukları da olumsuz etkilemektedir. Genetik faktörler, yemek seçme, sağlıklı ve dengeli beslenme alışkanlıklarının olmaması gibi etkenler bu durumu tetiklemektedir. Araştırmanın amacı 10-14 yaş arası erkek basketbolcu sporcuların sağlıklı beslenme ile vücut kompozisyonu arasındaki ilişkiyi incelemektir. Sağlıklı beslenmenin belirlenmesinde çocuk beslenme öz yeterlilik ölçeği ve beslenme davranış ölçeği, vücut kompozisyonunun belirlenmesinde ise; vücut yağ yüzdesi, vücut kütle indeksi, bel kalça oranı ve bazal metabolizma hızı kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda beslenme davranış ölçeği ile vücut kompozisyon parametrelerinden vücut yağ yüzdesi arasında anlamlı bir ilişki bulunurken, çocuk beslenme öz yeterlilik ölçeği ile vücut kompozisyon parametreleriyle arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Gülveren, 2019).

Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğretmenlik bölümü öğrencilerinin öğretim ilke ve yöntemleri dersine yönelik öz yeterlilikleri ve bu derse yönelik planlama uygulama, açıklama, öğrenim öğretim bilgisi ilişkisine bu dersin etkisini incelemektir. Araştırmaya altı farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğretmenlik bölümü öğrencileri ile

formasyon eğitimi almış 720 kişi katılmıştır. Araştırma sonucunda, cinsiyet değişkeninin bütün alt boyutlarda anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir, Öğretim İlke ve Yöntem dersi alanların bu dersi almayan öğrencilere göre problem geliştirme süreci, açıklama, uygulama 2 ve planlama alt boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Okuduğu bölüm değişkeninin bütün alt boyutlarında öğretmenlik bölümündeki öğrenciler ve formasyon eğitimi alan öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar saptanmıştır (Orhan, 2019).

Şeber (2017), araştırma da uyumlu-uyumsuz mükemmeliyetçiliğin yarışma kaygısı ve spor performansını ne ölçüde etkilediğinin yanı sıra öz-yeterliliğin bu ilişkilerde etkisi incelenmiştir. Tenis, atlet ve yüzücü olmak üzere toplam 140 profesyonel sporcu katılım göstermiştir. Elden edilen bilgilere göre uyumlu uyumsuz mükemmeliyetçiliğin yarışma kaygısı ve spor performansını olumlu yönde etkilediği ve öz yeterliliğin bunların arasındaki ilişkiyi yordadığı saptanmıştır.

Farklı branşlardan 144 kız ve 328 erkeğin katıldığı bir diğer araştırmada ise sporcuların öz yeterlilik beceri düzeyleri ile kendileriyle konuşma süreçleri arasındaki ilişki saptanmaya çalışılmıştır. Ele geçen bulgular doğrultusunda öz yeterlilik becerileri ile motivasyonel kendileriyle konuşma düzeyleri arasında olumlu bir ilişki olduğu ve motivasyonel kendinle konuşma ile bilişsel düzey değişkenlerinin birbirleriyle güçlü bir ilişki içerisinde olduğu vurgulanmıştır (Gülşen, 2016).

Türkiye’de aktif olarak antrenörlük yapan 203 kız ve 494 erkeğin katıldığı bir çalışmada, kişilerin öz yeterlilik ve iletişim düzeyleri incelenmiştir. Antrenörlerin mesleklerindeki donanımları arttıkça iletişim faaliyetlerinin de artacağı ve dolayısıyla öz yeterlilikleri ile iletişim becerileri arasında olumlu bir ilişkinin olduğu söylenebilir (Buğdaycı, 2018). Aydın (2019), bayan futbolcuların toplumsal cinsiyet algıları ile öz yeterlilikleri arasındaki ilişki incelenen çalışmaya 1785 bayan futbolcu katılmıştır. Üniversite de öğrenimini sürdüren bayan futbolcuların toplumsal cinsiyet algıları ile öz yeterlilikleri

arasında düşük düzeyde pozitif anlamlı bir ilişkinin olduğu vurgulanmıştır. Araştırma sürecinde kız futbolcuların toplumsal cinsiyet algıları ile sporcu öz yeterlilik algıları arasında ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye Futbol Federasyonunun verilerine göre 1785 kız futbolcu oluşturmuştur. Araştırma sonucunda üniversite öğrencisi kız futbolcuların sporcu toplumsal cinsiyet algıları ile öz yeterlilik algıları arasında, düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Amatör futbol liglerinde küçük yaşta futbolcu oynatmanın, sporcunun sportif öz yeterlilik düzeyine etkisinin araştırılması amacıyla yapılan bu çalışmaya 320 futbolcu dâhil edilmiştir. Veriler dâhilinde elde edilen sonuçlara göre amatör genç futbolcular üzerine bu alanda çalışmaların olmadığı dolayısıyla da bu çalışmanın bundan sonraki çalışmalara öncülük edeceği düşünülmüştür (Dişlitaş, 2019). Öz yeterlilik ve lider üye karışımının tükenmişlik üzerinde etkini incelenmesinin amaçlanan bir çalışmaya katılımcı olarak Antalya'daki beş yıldızlı bir otel dâhil edilmiştir. Yüz otuz dokuz anket araştırma da kullanılmıştır. Bulgulara göre, öz yeterlilik ve lider üye karışımının tükenmişlik üzerinde etkisi çok fazladır ve bu doğrultuda öz yeterlilik algısı ve lider üye karışımı yüksek olan çalışanların tükenmişlik düzeyi düşüktür. Çalışma sadece bir otelde yapıldığı için sonuçlarıyla ilgili genellemeler yapılmamalıdır (Bolat, 2011).

İstanbul'da devlet ortaokullarında görev yapan 302 yönetici ve öğretmenin katıldığı araştırmanın amacı yönetici ve öğretmenlerin kişilikleri ile konuşma öz yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. İki farklı anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda yönetici ve öğretmenlerin kişilikleri ile konuşma öz-yeterlilikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır (Çoban, 2019).

Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öz yeterlilik inançlarını farklı değişkenler açısından ele alan ve her iki değişken arasında nasıl bir ilişki olduğunu saptamak amacıyla yapılan araştırmaya Bolu ilinde ki 754 formasyon

öğrencisi katılmıştır. Yeterlilik ve tutum ölçekleri olmak üzere iki ayrı ölçek kullanılmıştır. Çalışmanın sonunda adayların mesleklerine dair tutum ve yeterlilikleri arasında anlamlı pozitif yönde ilişki saptanmıştır (Bakaç, 2017).

2.5. Algılanan Yeterlilik

Algılanan yeterlilik, kişinin yapabileceklerini planlayabilmesi ve olabilecek olumlu ya da olumsuz durumları organize edebilmesi için kendisine gerekli olacak inanç ve davranışlar olarak tanımlanabilir (Bandura, 1997). Algılanan yeterlilikle ilgili alan yazında yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır.

Trouilloud, Sarrazin, Bressoux ve Bois (2006), öğrencilerinin özerkliklerini destekleyici motivasyonel sınıf iklimi oluşturulduğu beden eğitimi dersinde öğretmenlerin dersin başındaki beklentileri ile öğrencilerin ders sonu algılanan yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmada Fransa'da yer alan 10 liseden 22 beden eğitimi öğretmeni ve 421 öğrenci yer almıştır. Bulgulara göre öğrencilerin özerkliklerini destekleyici motivasyonel sınıf iklimi oluşturulduğunda öğretmenlerin dersin başındaki beklentileri ile öğrencilerin ders sonu algılanan yeterlilikleri arasındaki anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Goudas, Biddle ve Fox (1994), beden eğitimi derslerinde algılanan nedensellik yeri, hedef yönelim ve algılanan yeterlilik ilişkisini incelemiştir. Ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden toplamda 85 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Çalışma sonucunda algılanan yeterliliğin içsel motivasyon ile istatistiksel olarak anlamlı ilişkili olduğu belirlenmiştir.

González-Cutre, Sicilia, Moreno ve Fernández-Balboa (2009), beden eğitimi dersinde öğrencilerin sosyal hedefleri ve algılanan yeterliliklerinin motivasyon iklimi ve duygusal akışlarına etkisini incelemişlerdir. Çalışmaya 779 ortaokul ve lise öğrencisi katılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin görev içerikli motivasyon iklimi ve duygusal akışları ile algılanan yeterlilikleri arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Cairney ve arkadaşları (2012), beden eğitimi dersinde cinsiyet, algılanan yeterlilik ve eğlence arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya 9-10 yaşlarında 2242 öğrenci katılmıştır. Bulgulara göre algılanan yeterlilik ile beden eğitimi dersinde eğlenme arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Duda ve Nicholls (1992), algılanan yeterlilik ile içsel motivasyon ve memnuniyetin arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmaya 207 lise öğrencisi katılmıştır. Çalışma sonucunda algılanan yeterlilik ile içsel motivasyon ve memnuniyetin arasında orta düzeyde anlamlı ilişki tespit etmişlerdir. Standage, Duda ve Ntoumanis (2003), 328 ortaokul öğrencisinin üzerine yaptığı çalışmada hedef yönelim, algılanan yeterlilik ve motivasyon iklimi algıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda, ego, ego yönelimi, performans iklimi ve algılanan yeterlilik arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Fairclough (2003), lise beden eğitimi derslerinde fiziksel aktivite, algılanan yeterlilik ve eğlence arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmaya 73 öğrenci katılmış ve algılanan yeterlilik ile eğlence arasında orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Carroll ve Loumidis (2001), 922 ilkokul öğrencisinin okul dışı beden eğitimi ve fiziksel aktiviteye yönelik algılanan yeterlilik ve eğlence arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda, yüksek algılanan yeterliliği olan katılımcıların düşük algılama yeterliliği olanlara göre daha fazla fiziksel aktiviteye katıldığı belirlenmiştir. Erkek katılımcıların kızlara göre daha fazla fiziksel aktiviteye katıldığı, daha yüksek algılanan yeterliliğe sahip oldukları ve daha fazla eğlendikleri belirlenmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin okul sonrası fiziksel aktivite öz yeterlilik, personel ve anne-baba etkisi algılarını okul çevresi ve cinsiyet değişkenlerine üzerine etkisinin incelenmesi amacıyla yazılan araştırmaya fiziksel aktivite imkânları iyi ve kötü olan iki ortaokul öğrencilerinden 224 erkek 206 kız olmak üzere toplam 430 kişi katılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin öz yeterlilik algılarının geliştirilmesi için okula yakın olan fiziksel ve sosyal çevrelerin iyileştirilmesi gerektiği belirtilmiştir (Cengiz ve İnce, 2011).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Tasarımı

Araştırmada katılımcıların algılanan yeterlilik, durumsal ilgi ve öz düzenleme düzeylerini belirlemek için betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu üç değişken arasındaki ilişkileri belirlemek için korelasyonel (ilişkisel) araştırma yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

3.2. Katılımcılar

Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrencilerden ve ailelerinden gönüllük formu toplanmıştır. Çalışmaya 452 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların 230'u erkek 222'si kız öğrencidir (Bakınız tablo 1). Katılımcıların 105'i 5.sınıf, 116'sı 6.sınıf, 120'si 7.sınıf ve 111'i 8.sınıf olarak belirlenmiştir (Bakınız tablo 2).

Tablo 1. *Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı*

Cinsiyet	N	%
Erkek	230	50.9
Kız	222	49.1
Toplam	452	100.0

Tablo 2. *Katılımcıların Sınıf Dağılımı*

Sınıf	N	%
5.sınıf	105	23.2
6. sınıf	116	25.7
7. sınıf	120	26.5
8. sınıf	111	24.6
Toplam	452	100.0

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama araçları olarak Durumsal İlgil Ölçeği, Egzersizde Davranışsal Düzenlemeler Ölçeği-2 ve Algılanan Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin tamamı ortaokul öğrencileri (5-6-7-8. sınıf) için uygundur.

Durumsal İlgil Ölçeği: Ölçek Chen, Darst ve Pangrazi (1999) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin orijinali 24 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği Devrilmez, Dervent, Çabıtçı ve Li (Basımda) tarafından sağlanmıştır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması orijinal ölçek ile uyumlu olarak 24 madde ve 6 alt boyuttan oluşmuştur. Ölçeğin alt boyutları anlık keyif alma, keşfetme niyeti, ilgilenme isteği, yenilik, meydan okuma ve toplam ilgi olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutlarının güvenilirliği cronbach alpha değerleri ile sağlanmıştır. Değerler anlık keyif alma için .88, keşfetme niyeti için .87, ilgilenme isteği için .90, yenilik için .94, meydan okuma için .88 ve toplam ilgi için .84 olarak hesaplanmıştır (Devrilmez ve diğ., basımda).

Egzersizde Davranışsal Düzenlemeler Ölçeği-2: Çalışmaya katılan öğrencilerin öz düzenleme seviyelerini belirlemek amacıyla Egzersizde Davranışsal Düzenlemeler Ölçeği-2 kullanılmıştır. Ölçek ilk olarak Mullan, Markland ve Ingledew (1997) tarafından geliştirilmiştir. Sonrasında Markland ve Tobin (2004) tarafından motivasyonsuzluk alt boyutu eklenerek Egzersizde Davranışsal Düzenlemeler Ölçeği-2 geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği Ersöz, Aşçı ve Altıparmak (2012) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek 19 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar içsel düzenleme (7 madde), içe atımla düzenleme (4 madde), güdülenmeme (4 madde) ve dışsal düzenleme (4 madde) olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutlarının güvenilirliği cronbach alfa katsayısı ile hesaplanmıştır. İçe atımla düzenleme 0.77, güdülenmeme 0.69, içsel düzenleme 0.81 ve dışsal düzenleme 0.67 olarak belirlenmiştir.

Algılanan Yeterlilik Ölçeği: Ölçek tek alt boyutlu ve 4 maddeden oluşmaktadır. Ölçek katılımcıların beden eğitimi dersine yönelik kendilerinin algıladığı yeterliliklerini ölçmek için kullanılmıştır. Ölçek Williams ve Deci (1996) ile Williams, Freedman ve Deci (1998) tarafından tıp alanındaki çalışmalarda kullanılmıştır. Ölçeğin cronbach alfa değeri 0.80 üzerinde bulunmuştur. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir (Bakınız Ek-1). Bulgulara göre ölçek, katılımcıların beden eğitimi dersleri için algıladıkları yeterliliklerini ölçmek için yeterli bulunmuştur.

3.4. Veri Toplama Süreci

Veriler, öğrenciler beden eğitimi dersi süresinde ve veri toplama işlemi için sessiz bir derslikte toplanmıştır. Katılımcılara önce gerekli açıklamalar yapılmış ve ölçekler sıra ile verilmiştir. Sıralamada ilk olarak durumsal ilgi, ikinci sırada egzersizde davranışsal düzenleme ve son olarak algılanan yeterlilik ölçekleri yer almaktadır. İlk ölçek için 15dk. ikinci ölçek için 10 dk. ve son ölçek için 5 dk. ölçek doldurma süresi verilmiştir. Ölçekler arasında katılımcılara 5 dakika dinlenme arası verilerek yorgunluğun toplanan veriyi etkilemesi engellenmeye çalışılmıştır. Toplam veri toplama işlemi 40 dakika sürmüştür.

3.4.1. Beden Eğitimi Ders İçeriği

Türkiye’de ortaokul beden eğitimi ve spor dersleri, eğitim-öğretim yılı boyunca (36 hafta) haftada 2 saat olarak işlenmektedir. Beden eğitimi ve spor derslerinde öğrencilerden hareket yetkinliği ve aktif ve sağlıklı hayat becerileri kazanmaları beklenmektedir (MEB, 2018). Ayrıca her sınıf düzeyi için hareket yetkinliği boyutunda hareket becerileri, hareket kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri ve hareket stratejileri ve taktikleri alt becerileri yer almaktadır. Aktif ve sağlıklı hayat boyutunda ise düzenli fiziksel etkinlik, fiziksel etkinlik kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri ve kültürel birikimlerimiz ve değerlerimiz alt boyutlarında öğrencilerin beceriler kazanmaları istenmektedir (MEB, 2018).

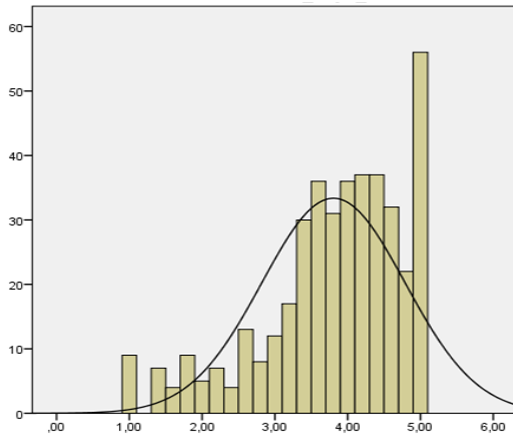

3.5. Veri Analizi

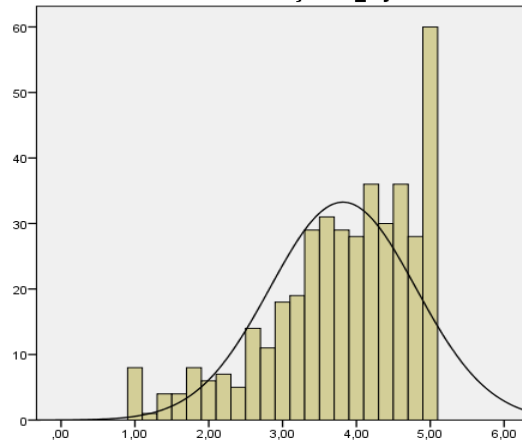
Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik, kanonik korelasyon, pearson korelasyon ve iki yönlü ANOVA testleri kullanılmıştır. Katılımcıların durumsal ilgilerinin, öz düzenlemelerini ve algılanan yeterliliklerinin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre değişiklik gösterip göstermediğini tespit etmek için iki yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Durumsal ilginin öz düzenleme ile ilişki düzeyini belirlemek için kanonik korelasyon analizi kullanılmıştır. Ayrıca durumsal ilgi ile algılanan yeterlilik arasındaki ilişkiyi incelemek için pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

3.5.1. ANOVA Varsayımları

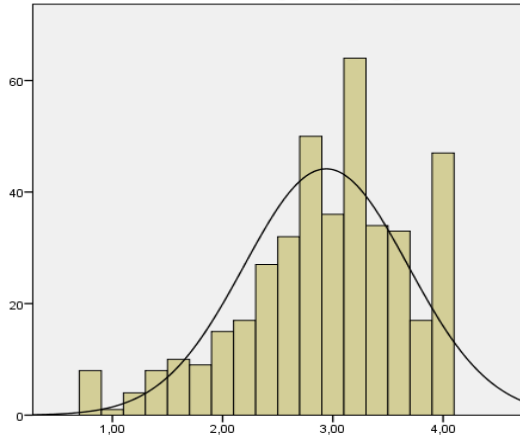
ANOVA testi yapılmadan önce varsayımları kontrol edilmiştir. İlk varsayım normallik varsayımı. Bu varsayım histogram ve basıklık-çarpıklık değerleri ile kontrol edilmiştir. Alt boyutların histogram grafikleri verilerin normal dağılım sağladığını göstermektedir.

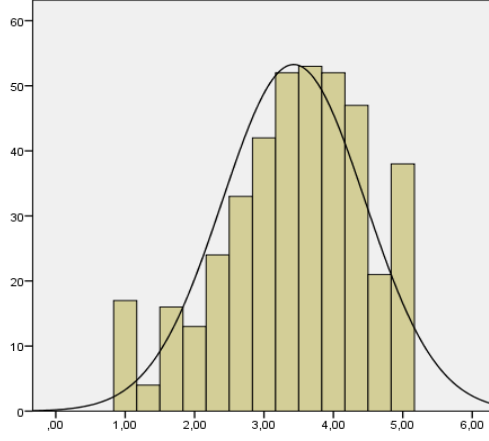
Grafik 1. Anlık Zevk Alma

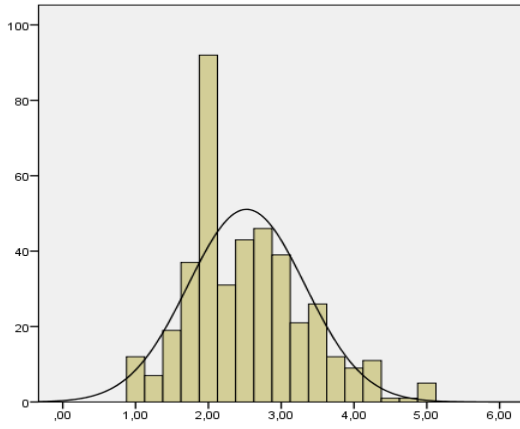
Grafik 2. Keşfetme Niyeti

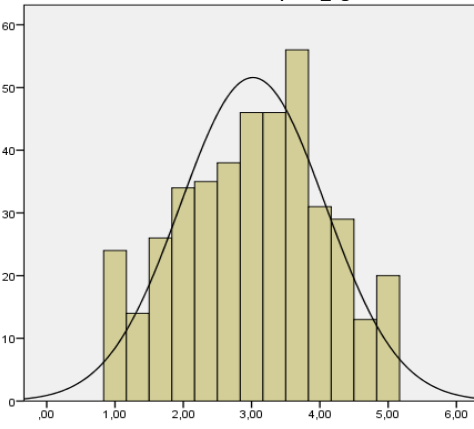
Grafik 3. İlgilenme İsteği

Grafik 4. Yenilik

Grafik 5. Meydan Okuma

Grafik 6. Toplam İlgi

Tablo 3. Verilerin Basıklık-Çarpıklık Değerleri

	<i>Basıklık</i>	<i>Basıklık SS</i>	<i>Çarpıklık</i>	<i>Çarpıklık SS</i>
Anlık Keyif Alma	-.97	.12	.50	.24
Keşfetme Niyeti	-.87	.12	.25	.24
İlgilenme İsteği	-.69	.12	.25	.24
Yenilik	-.50	.12	-.28	.24
Meydan Okuma	.61	.12	.23	.24
Toplam İlgi	-.11	.12	-.74	.24

Tabachnick ve Fidell (2012)'e göre basıklık-çarpıklık değerleri +2 ile -2 arasında olmalıdır.

Tablo 3'e göre alt boyutların tamamı beklenen değerler arasındadır.

İkinci varsayım homojenlik varsayımdır. Homojenlik, levene's testi ile kontrol edilmektedir. Değerlerin anlamlı olmaması ($p>.05$), verilerin homojen dağıldığını gösterir (Tabachnick ve Fidell, 2012). Bulgulara göre alt boyutların tamamı homojen dağılım göstermiştir ($p>.05$). Son varsayım ise bağımsız gözlem varsayımı ve bu varsayım araştırmacı tarafından sağlanmıştır.

3.5.2. Kanonik Korelasyon Varsayımları

Tabachnick ve Fidell (2012) 'e göre kanonik korelasyon varsayımları normallik, doğrusallık, çoklu korelasyon ve eş varyanslıktır. Bu varsayımların sağlanması analizden maksimum düzeyde verimlilik elde edilmesini sağlayacaktır.

Testin varsayımlarından normallik, ANOVA analizi için kontrol edilmişti. İkinci varsayım olan doğrusallık ve eş varyanslık varsayımı için serpm diyagramı kontrol edilmiştir. Diyagramda testin değişkenleri arasında ve değişkenlerin skorları arasında doğrusal bir ilişki gerekmektedir. Serpme diyagrama göre doğrusallık ve eş varyanslık sağlanmıştır.

Çoklu korelasyon varsayımında ise Field (2005) kanonik korelasyon değişkenleri arasında .90 ve üzeri korelasyonun olmaması beklendiğini belirtmiştir. Çalışmanın bulgularına göre kanonik korelasyon değişkenleri arasında yüksek korelasyon olmadığı belirlenmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Durumsal İlgı

Tablo 4. *Durumsal İlgı Demografik Bulgular*

	<i>Sınıf</i>	<i>Cinsiyet</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>
Anlık keyif alma	5. sınıf	Erkek	3.67	1.25
		Kız	4.35	.64
		Toplam	3.99	1.06
	6. sınıf	Erkek	3.76	.95
		Kız	3.94	.79
		Toplam	3.84	.88
	7.sınıf	Erkek	3.73	.97
		Kız	3.82	.89
		Toplam	3.76	.94
	8.sınıf	Erkek	3.45	1.13
		Kız	3.54	.92
		Toplam	3.50	1.01
	Toplam	Erkek	3.68	1.07
		Kız	3.95	.85
		Toplam	3.80	.98
Keşfetme niyeti	5. sınıf	Erkek	3.70	1.22
		Kız	4.37	.70
		Toplam	4.01	1.06
	6. sınıf	Erkek	3.63	.97
		Kız	4.05	.81
		Toplam	3.82	.92
	7.sınıf	Erkek	3.82	.99
		Kız	3.66	.88
		Toplam	3.76	.95
	8.sınıf	Erkek	3.48	1.07
		Kız	3.65	.93
		Toplam	3.58	.99
	Toplam	Erkek	3.70	1.06
		Kız	3.96	.87
		Toplam	3.82	.99
İlgilenme isteği	5. sınıf	Erkek	2.88	.95
		Kız	3.13	.59
		Toplam	3.00	.81
	6. sınıf	Erkek	3.02	.72
		Kız	2.85	.63
		Toplam	2.94	.68
	7.sınıf	Erkek	3.03	.82
		Kız	2.87	.63
		Toplam	2.97	.76
	8.sınıf	Erkek	2.83	.76
		Kız	2.74	.60
		Toplam	2.78	.67
	Toplam	Erkek	2.96	.83
		Kız	2.91	.63
		Toplam	2.94	.74
Yenilik	5. sınıf	Erkek	3.54	1.12

	Kız	3.95	.85	
	Toplam	3.73	1.02	
6. sınıf	Erkek	3.39	1.08	
	Kız	3.33	.75	
	Toplam	3.36	.94	
7.sınıf	Erkek	3.42	1.07	
	Kız	3.33	.88	
	Toplam	3.38	1.00	
8.sınıf	Erkek	2.87	1.38	
	Kız	3.20	.81	
	Toplam	3.06	1.10	
Toplam	Erkek	3.38	1.14	
	Kız	3.49	.88	
	Toplam	3.43	1.03	
Meydan okuma	Erkek	2.37	.82	
	5. sınıf	Kız	2.50	.86
		Toplam	2.43	.84
	6. sınıf	Erkek	2.60	.81
		Kız	2.48	.61
	Toplam	2.54	.72	
	7.sınıf	Erkek	2.53	.82
		Kız	2.55	.70
	Toplam	2.54	.77	
	8.sınıf	Erkek	2.81	1.11
		Kız	2.53	.70
	Toplam	2.65	.90	
Toplam	Erkek	2.54	.87	
	Kız	2.51	.73	
Toplam	2.52	.80		
Toplam ilgi	Erkek	2.85	1.15	
	5. sınıf	Kız	3.18	1.15
		Toplam	3.01	1.16
	6. sınıf	Erkek	3.12	1.12
		Kız	3.06	.89
	Toplam	3.09	1.01	
	7.sınıf	Erkek	2.92	1.12
		Kız	3.03	.89
	Toplam	2.96	1.04	
	8.sınıf	Erkek	3.32	.97
		Kız	2.85	1.00
	Toplam	3.05	1.01	
Toplam	Erkek	3.00	1.12	
	Kız	3.05	1.00	
Toplam	3.02	1.06		

Durumsal ilginin anlık keyif alma alt boyutunda 5. sınıf öğrencilerinin ortalamaları ($\bar{X}$ =3.99, SS= 1.06) en yüksek değere sahiptir. Anlık keyif alma düzeyi açısından 8. sınıf öğrencilerinin en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir ($\bar{X}$ = 3.50, SS= 1.01).

Durumsal ilginin anlık keyif alma boyutunda kızların ortalamasının ($\bar{X}$ = 3.95, SS= .85) erkeklerin ortalamasından ($\bar{X}$ = 3.68, SS= 1.07) yüksek olduğu belirlenmiştir.

Keşfetme niyeti alt boyutunda 5. sınıf öğrencilerinin en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 4.01, SS= 1.06) ve 8. sınıf öğrencilerinin en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.58, SS= .99) sahip oldukları tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin ortalamaları ($\bar{X}$ = 3.96, SS= .87) erkek öğrencilerden ($\bar{X}$ = 3.70, SS= 1.06) yüksek bulunmuştur.

Çalışmamızda yer alan durumsal ilgi alt boyutlarından ilgilenme isteğinde sınıf açısından en yüksek ortalamaya 5. sınıf öğrencileri sahiptir ($\bar{X}$ = 3.00, SS= .81). En düşük ortalamaya ise 8. sınıf öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir ($\bar{X}$ = 2.78, SS= .67). Cinsiyet açısından bakıldığında ise erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ilgilenme isteklerinin ($\bar{X}$ = 2.96, SS= .83) kız öğrencilerden ($\bar{X}$ = 2.91, SS= .63) az da olsa yüksek olduğu belirlenmiştir.

Durumsal ilgi değişkeninin yenilik alt boyutunda 5. sınıf öğrencileri en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.73, SS= 1.02) sahipken, 8. sınıf öğrencileri ise en düşük ortalamaya ($\bar{X}$ = 3.06, SS= 1.10) sahiptir. Katılımcılardan kız öğrencilerin yenilik ortalamaları ($\bar{X}$ = 3.49, SS= .88) erkek öğrencilerden ($\bar{X}$ = 3.38, SS= 1.14) yüksek bulunmuştur.

Meydan okuma alt boyutunda ise en yüksek ortalamaya 8. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}$ = 2.65, SS= .90) sahip olduğu görülürken, en düşük ortalamaya 5. sınıf öğrencileri sahiptir ($\bar{X}$ = 2.43, SS= .84). Meydan okuma da erkek öğrencilerin ($\bar{X}$ = 2.54, SS= .87) kız öğrencilerden ($\bar{X}$ = 2.51, SS= .73) çok az yüksek olduğu görülmektedir.

Durumsal ilginin toplam ilgi boyutunda en yüksek değere 6. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}$ = 3.09, SS= 1.01) sahip olduğu görülmektedir. En düşük değere ise 7. sınıf öğrencilerinin elde ettiği görülmektedir ($\bar{X}$ = 2.96, SS= 1.04). Toplam ilgi boyutunda kadınların ortalamaları ($\bar{X}$ = 3.05, SS= 1.00) erkeklerden ($\bar{X}$ = 3.00, SS= 1.12) az da olsa yüksek oldukları belirlenmiştir.

4.1.1. Durumsal İlgı ANOVA Bulgular

Tablo 5. Durumsal İlginin Sınıf ve Cinsiyet Etkileşim Tablosu

		<i>F</i>	<i>Hipotez sd</i>	<i>Hata sd</i>	<i>p</i>
Sınıf	Pillai'sTrace	1.79	18.00	1203.00	.02
	Wilks' Lambda	1.82	18.00	1129.03	.02
	Hotelling'sTrace	1.85	18.00	1193.00	.02
	Roy'sLargestRoot	5.04	6.00	401.00	.00
Cinsiyet	Pillai'sTrace	2.82	6.00	399.00	.01
	Wilks' Lambda	2.82	6.00	399.00	.01
	Hotelling'sTrace	2.82	6.00	399.00	.01
	Roy'sLargestRoot	2.82	6.00	399.00	.01
Sınıf * Cinsiyet	Pillai'sTrace	1.70	18.00	1203.00	.03
	Wilks' Lambda	1.70	18.00	1129.03	.03
	Hotelling'sTrace	1.69	18.00	1193.00	.04
	Roy'sLargestRoot	2.33	6.00	401.00	.03

Tablo 5'e göre sınıf ve cinsiyet değişkenleri arasında etkileşim bulunmaktadır ($F_{(18)}= 1.70$, $p<.05$). Ana etkiler incelendiğinde ise sınıf ($F_{(18)}= 1.70$, $p<.05$) ve cinsiyet ($F_{(18)}= 2.82$, $p<.05$) değişkenlerinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 6. Durumsal İlgı Sınıf ve Cinsiyet Değişkeni Ana Etkiler Tablosu

	Bağımlı Değişken	<i>sd</i>	$\bar{x}^2$	<i>F</i>	<i>p</i>
Sınıf	Anlık keyif alma	3	3.88	4.20	.01
	Keşfetme niyeti	3	3.51	3.80	.01
	İlgilenme isteği	3	.68	1.23	.30
	Yenilik	3	7.59	7.54	.00
	Meydan okuma	3	.82	1.26	.29
	Toplam ilgi	3	.34	.30	.83
Cinsiyet	Anlık keyif alma	1	6.48	7.02	.01
	Keşfetme niyeti	1	7.30	7.89	.01
	İlgilenme isteği	1	.21	.39	.53
	Yenilik	1	2.13	2.11	.15
	Meydan okuma	1	.40	.62	.43
	Toplam ilgi	1	.05	.04	.84

Hata	Anlık keyif alma	404	.92
	Keşfetme niyeti	404	.93
	İlgilenme isteği	404	.55
	Yenilik	404	1.01
	Meydan okuma	404	.65
	Toplam ilgi	404	1.13
Toplam	Anlık keyif alma	412	
	Keşfetme niyeti	412	
	İlgilenme isteği	412	
	Yenilik	412	
	Meydan okuma	412	
	Toplam ilgi	412	

Bulgulara göre sınıf değişkeni ile durumsal ilginin anlık keyif alma ($F_{(3)}= 4.20$, $p<.05$), keşfetme niyeti ($F_{(3)}= 3.80$, $p<.05$) ve yenilik ($F_{(3)}= 7.54$, $p<.05$) alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bonferonni takip testine göre 5. sınıf öğrencilerinin anlık keyif alma düzeyleri 8. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Katılımcılardan 5. sınıf öğrencilerinin keşfetme niyeti düzeyi 8. sınıf öğrencilerinden daha iyi bulunmuştur. Yenilik alt boyutunda ise 5. sınıf öğrencileri 6,7 ve 8. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Bakınız tablo 7).

Tablo 7. Sınıf Değişkeni Bonferonni Takip Testi Tablosu

Bağımlı Değişkenler	(I) Sınıf	(J) Sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	p
Anlık keyif alma	5.00	6.00	.15	.13	1.00
		7.00	.23	.12	.36
		8.00	.49	.15	.01
	6.00	5.00	-.15	.13	1.00
		7.00	.08	.13	1.00
		8.00	.34	.15	.16
	7.00	5.00	-.23	.12	.34
		6.00	-.08	.13	1.00
		8.00	.26	.14	.43
	8.00	5.00	-.49	.15	.01
		6.00	-.34	.15	.16
		7.00	-.26	.14	.43

Keşfetme niyeti	5.00	6.00	.19	.13	.91
		7.00	.26	.12	.22
		8.00	.44	.15	.02
	6.00	5.00	-.19	.13	.91
		7.00	.07	.13	1.00
		8.00	.25	.15	.65
	7.00	5.00	-.26	.12	.22
		6.00	-.07	.13	1.00
		8.00	.18	.14	1.00
	8.00	5.00	-.44	.15	.02
		6.00	-.25	.15	.65
		7.00	-.18	.14	1.00
Yenilik	5.00	6.00	.37	.14	.05
		7.00	.35	.13	.04
		8.00	.67	.15	.00
	6.00	5.00	-.37	.14	.05
		7.00	-.02	.14	1.00
		8.00	.31	.16	.34
	7.00	5.00	-.35	.13	.04
		6.00	.02	.14	1.00
		8.00	.32	.15	.19
	8.00	5.00	-.67	.15	.00
		6.00	-.31	.16	.34
			7.00	-.32	.15

Cinsiyet değişkeni ile durumsal ilginin anlık keyif alma ($F(1)= 7.02$, $p<.05$) ve keşfetme niyeti ($F(1)= 7.89$, $p<.05$) alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Farkın nereden kaynaklandığı konusunda bonferonni bulguları kızların anlık keyif alma düzeylerinin erkeklerden yüksek olduğunu göstermektedir. Keşfetme niyeti alt boyutunda yine kızlar erkeklerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Bakınız tablo 8).

Tablo 8. Cinsiyet Değişkeni Bonferonni Takip Testi Tablosu

Bağımlı Değişkenler	(I) Sınıf	(J) Sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	p
Anlık keyif alma	Erkek	Kadın	-.26	.099	.01
	Kadın	Erkek	.26	.099	.01
Keşfetme niyeti	Erkek	Kadın	-.28	.099	.01
	Kadın	Erkek	.28	.099	.01

4.2. Öz Düzenleme

Tablo 9. Öz Düzenleme Demografik Bulgular

	<i>Sınıf</i>	<i>Cinsiyet</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>
İçsel düzenleme	5.00	Erkek	2.90	.87
		Kız	2.92	.82
		Toplam	2.91	.84
	6.00	Erkek	3.04	.85
		Kız	3.05	.97
		Toplam	3.04	.90
	7.00	Erkek	2.97	.92
		Kız	3.26	.95
		Toplam	3.08	.94
	8.00	Erkek	3.06	1.01
		Kız	3.18	.85
		Toplam	3.14	.90
Toplam	Erkek	2.99	.90	
	Kız	3.11	.89	
	Toplam	3.05	.90	
İçe atımla düzenleme	5.00	Erkek	3.12	.72
		Kız	3.34	.72
		Toplam	3.23	.72
	6.00	Erkek	3.34	.68
		Kız	3.26	.93
		Toplam	3.31	.79
	7.00	Erkek	3.32	.76
		Kız	3.40	.91
		Toplam	3.35	.82
	8.00	Erkek	3.25	.93
		Kız	3.47	.74
		Toplam	3.40	.81
Toplam	Erkek	3.27	.76	
	Kız	3.38	.82	
	Toplam	3.32	.79	
Güdülenmeme	5.00	Erkek	2.89	.71
		Kız	2.80	.80
		Toplam	2.85	.75
	6.00	Erkek	2.93	.71
		Kız	2.84	.83
		Toplam	2.89	.76
	7.00	Erkek	2.92	.79
		Kız	3.03	.92
		Toplam	2.97	.84
	8.00	Erkek	2.70	.82
		Kız	2.98	.78
		Toplam	2.89	.80
Toplam	Erkek	2.88	.75	
	Kız	2.92	.83	
	Toplam	2.90	.79	
Dışsal düzenleme	5.00	Erkek	2.65	1.34
		Kız	2.70	.74
		Toplam	2.68	1.08

6.00	Erkek	2.64	.90
	Kız	2.72	.78
	Toplam	2.68	.85
7.00	Erkek	2.77	.98
	Kız	2.82	.97
	Toplam	2.79	.97
8.00	Erkek	2.65	.99
	Kız	2.90	.91
	Toplam	2.82	.94
Toplam	Erkek	2.69	1.05
	Kız	2.80	.86
	Toplam	2.74	.96

Öz düzenlemenin içsel düzenleme alt boyutunda 8. Sınıf öğrencilerinin ortalamaları ($\bar{X}$ =3.14, SS=.90) en yüksek değeri elde etmiştir. 5. Sınıf öğrencilerinin ortalamaları ise ($\bar{X}$ = 2.91, SS=.84) en düşük değeri elde etmiştir. Öz düzenlemenin içsel düzenleme alt boyutunda kızların ortalamasının ($\bar{X}$ =3.11, SS=.89) erkeklerin ortalamasından ($\bar{X}$ = 2.99, SS= .90) yüksek olduğu bulunmuştur.

Çalışmamızda yer alan öz düzenlemenin içe atımla düzenleme alt boyutunda 8. Sınıf öğrencilerinin ortalamaları ($\bar{X}$ = 3.40, SS= .81) en yüksek değere sahiptir. 5. Sınıf öğrencilerinin ortalamaları ise ($\bar{X}$ = 3.23, SS= .72) en düşük değeri elde etmiştir. Öz düzenlemenin içe atımla düzenleme alt boyutunda kızların ortalamasının ($\bar{X}$ = 3.38, SS= .82) erkeklerin ortalamasından ($\bar{X}$ = 3.27, SS=. 76) yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öz düzenlemenin güdülenmeme alt boyutunda 6. Sınıf öğrencilerin ($\bar{X}$ =2.89, SS=.76) ve 8. Sınıf öğrencilerinin en yüksek ortalamaya ($\bar{X}$ =2.89, SS=.80) sahip oldukları tespit edilmiştir. 5. Sınıf öğrencilerinin ortalamaları ise ($\bar{X}$ =2.85, SS=.75) en düşük değeri elde etmiştir. Öz düzenlemenin güdülenmeme alt boyutunda kız öğrencilerin ortalamaları ($\bar{X}$ =2.92, SS=.83) erkeklerin ortalamasından ($\bar{X}$ =2.88, SS=.75) yüksek elde edilmiştir.

Öz düzenlemenin dışsal düzenleme alt boyutunda en yüksek değere 8. Sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}$ =2.82, SS=.94) sahip olduğu görülmektedir. En düşük değeri ise 5. Sınıf öğrencilerinin elde ettiği görülmektedir. ($\bar{X}$ =2.68, SS=1.08) 6. Sınıf öğrencilerinin ortalamaları ($\bar{X}$ = 2.68, SS= .85) en düşük değeri elde etmiştir. Öz düzenlemenin dışsal düzenleme alt boyutunda

kızların ortalamasının ($\bar{X}= 2.80$, $SS=.86$) erkeklerin ortalamasından ($\bar{X}=2.69$, $SS=1.05$) yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.2.1. Öz Düzenleme ANOVA Bulgular

Tablo 10. Öz Düzenleme Sınıf ve Cinsiyet Etkileşim Tablosu

		<i>F</i>	<i>Hipotez sd</i>	<i>Hata sd</i>	<i>p</i>
Sınıf	Pillai'sTrace	.80	12.00	1329.00	.65
	Wilks' Lambda	.80	12.00	1167.07	.65
	Hotelling'sTrace	.80	12.00	1319.00	.65
	Roy'sLargestRoot	1.74	4.00	443.00	.14
Cinsiyet	Pillai'sTrace	.66	4.00	441.00	.62
	Wilks' Lambda	.66	4.00	441.00	.62
	Hotelling'sTrace	.66	4.00	441.00	.62
	Roy'sLargestRoot	.66	4.00	441.00	.62
Sınıf * Cinsiyet	Pillai'sTrace	1.30	12.00	1329.00	.21
	Wilks' Lambda	1.30	12.00	1167.07	.21
	Hotelling'sTrace	1.30	12.00	1319.00	.21
	Roy'sLargestRoot	2.09	4.00	443.00	.08

Tablo 10'a göre sınıf ve cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı etkileşim bulunmamıştır ($F_{(12)}=1.30$, $p>.05$). Ana etkiler tablosu incelendiğinde ise sınıf ve cinsiyet değişkenleri ile öz düzenlemenin alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>.05$).

4.3. Algılanan Yeterlilik

Tablo 11. Algılanan Yeterlilik Demografik Bulgular

<i>Cinsiyet</i>	<i>Sınıf</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>
Erkek	5.00	5.48	1.58
	6.00	5.45	1.36
	7.00	5.54	1.27
	8.00	5.78	1.26
	Toplam	5.53	1.38
Kız	5.00	5.81	1.37
	6.00	5.45	1.41
	7.00	5.87	1.15
	8.00	5.78	1.19

	Toplam	5.74	1.29
	5.00	5.63	1.49
	6.00	5.45	1.38
Toplam	7.00	5.66	1.24
	8.00	5.78	1.21
	Toplam	5.63	1.34

Çalışmamıza algılanan yeterlilik açısından bakıldığında kız öğrencilerin ortalamalarının ($\bar{X}=5.74$, $SS=1.29$) erkek öğrencilerin ortalamalarından ($\bar{X}=5.53$, $SS=1.38$) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Sınıf değişkeni açısından en yüksek ortalamaya 8. Sınıf öğrencileri sahiptir. ($\bar{X}=5.78$, $SS=1.21$) En düşük ortalamaya ise 6. Sınıf öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir ($\bar{X}=5.45$, $SS=1.38$).

Tablo 12. *Algılanan Yeterlilik ANOVA Bulgular*

	<i>sd</i>	<i>Ortalama Kare</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	1	2.63	1.46	.23
Sınıf	3	1.69	.94	.42
Cinsiyet * Sınıf	3	.84	.47	.71
Hata	404	1.80		
Toplam	412			

Katılımcıların algılanan yeterlilik düzeylerinin incelendiği tablo 12'ye göre cinsiyet ve sınıf değişkenleri arasında anlamlı etkileşim tespit edilmemiştir ($F_{(3,404)} = .47$, $p > .05$). Ana etkilere bakıldığında ise algılanan yeterlilik ile sınıf ve cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı farklılık belirlenmemiştir ($p > .05$).

4.4. Durumsal ilgi ile Öz Düzenleme arasındaki İlişki

Tablo 13. *Durumsal İlgi ve Öz Düzenleme Korelasyon ve Eigen Değeri Tablosu*

	<i>Korelasyon</i>	<i>Eigen değeri</i>	<i>Wilks İstatistik</i>	<i>F</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
1	.37	.16	.83	5.14	24.00	.00
2	.19	.04	.96	1.94	15.00	.02
3	.10	.01	.99	.83	8.00	.58
4	.04	.00	1.00	.29	3.00	.83

Tablo 13 incelendiğinde durumsal ilgi ile öz düzenleme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($X^2(24)=5.14$, $p=.00$).

Tablo 14. *Durumsal İlgi değişkenleri ile Öz Düzenleme Değişkenleri Arasındaki*

Korelasyonlar, Standardize Edilmiş Eş Varyanslar, Kanonik Korelasyonlar ve Varyans Yüzdeleri Tablosu

	İlk Kanonik Değişken	
	Korelasyon	Coefficient
Durumsal İlgi Değişkenleri		
Anlık Keyif Alma	.26	.19
Keşfetme Niyeti	.14	.35
İlgilenme İsteği	-.83	-.92
Yenilik	.27	.26
Meydan Okuma	.26	.24
Toplam İlgi	.21	.28
Varyans yüzdesi	.13	
Redundancy	.02	

Öz Düzenleme Değişkenleri		
İçsel Düzenleme	.14	.16
İçe Atımla Düzenleme	.22	.18
Güdülenmeme	-.80	-.92
Dışsal Düzenleme	.53	.45
Varyans yüzdesi	.24	
Redundancy	.04	
Kanonik Korelasyon	.37	

Durumsal ilgi alt boyutları (Anlık keyif alma, keşfetme niyeti, ilgilenme isteği, yenilik, meydan okuma ve toplam ilgi) ve öz düzenleme alt boyutları (İçsel düzenleme, içe atımla düzenleme, güdülenmeme ve dışsal güdülenme) arasındaki ilişki incelenmiştir. Kanonik korelasyon katsayısı (r_c) .37 olarak belirlenmiştir. Elde edilen değer durumsal ilgi alt boyutları ile öz düzenleme alt boyutları arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Analiz sonucunda ilk kanonik değişken .13 olarak belirlenirken, ikinci kanonik değişken .24 olarak bulunmuştur. Bulgulara göre ilk kanonik değişken durumsal ilgi değişkenlerinin %13'ünü açıklarken, ikinci kanonik değişken öz düzenleme değişkenlerinin %24'ünü açıklamaktadır. Bulgular ayrıca durumsal ilgi alt boyutlarının öz düzenleme alt boyutlarının toplam varyansının %2'sini açıklamaktadır. Öz Düzenleme değişkenleri ise durumsal ilgi değişkenlerinin %4'ünü açıklamaktadır.

Tablo 15. Durumsal İlgi ve Öz Düzenleme Pearson Korelasyon Tablosu

		<i>İçsel düzenleme</i>	<i>İçe atımla düzenleme</i>	<i>Güdülenmeme</i>	<i>Dışsal düzenleme</i>
Anlık keyif alma	<i>Korelasyon</i>	-.05	-.05	-.01	.03
	<i>p</i>	.26	.26	.90	.46
Keşfetme niyeti	<i>Korelasyon</i>	-.01	-.01	-.03	.07
	<i>p</i>	.77	.77	.50	.08

İlgilenme isteği	<i>Korelasyon</i>	-.06	-.02	.25	-.15
	<i>p</i>	.11	.62	.00	.00
Yenilik	<i>Korelasyon</i>	.04	-.01	-.03	-.01
	<i>p</i>	.35	.84	.45	.77
Meydan okuma	<i>Korelasyon</i>	.02	.03	.02	.09
	<i>p</i>	.64	.53	.66	.03
Toplam ilgi	<i>Korelasyon</i>	-.05	-.06	-.10	-.01
	<i>p</i>	.20	.17	.01	.90

Bireysel olarak alt boyutların birbiri arasındaki ilişki incelendiğinde durumsal ilginin alt boyutlarından ilgilenme isteği ile öz düzenleme alt boyutlarından güdülenmeme ($r=.25$, $p=.00$) ve dışsal düzenleme ($r=.15$, $p=.00$) arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca toplam ilgi alt boyutu ile güdülenmeme alt boyutu ($r=.10$, $p=.01$) arasında da anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

4.5. Durumsal ilgi ile Algılanan Yeterlilik arasındaki İlişki

Tablo 16. Durumsal İlgi ve Algılanan Yeterlilik Pearson Korelasyon Tablosu

		Anlık keyif alma	Keşfetme Niyeti	İlgilenme İsteği	Yenilik	Meydan Okuma	Toplam İlgi
Algılanan Yeterlilik	Korelasyon	.06	.09	.08	.01	.04	.03
	<i>p</i>	.09	.01	.02	.80	.26	.33

Algılanan yeterlilik ile durumsal ilginin alt boyutları arasındaki korelasyonu belirlemek amacıyla pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Bulgulara göre algılanan yeterlilik ile durumsal ilginin keşfetme niyeti ($r=.09$, $p=.01$) ve ilgilenme isteği ($r=.08$, $p=.02$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki belirlenmiştir.

5. TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde araştırma sorularına yönelik elde edilen bulgular alan yazındaki çalışmalarla tartışılmıştır.

Araştırma Soru 1. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik durumsal ilgi düzeyleri sınıf ve cinsiyet açısından değişkenlik gösterir mi?

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre sınıf değişkeni ile durumsal ilginin anlık keyif alma, keşfetme niyeti ve yenilik alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bulgulara göre 5. sınıf öğrencilerinin anlık keyif alma düzeyleri 8. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Katılımcılardan 5. sınıf öğrencilerinin keşfetme niyeti düzeyi 8. sınıf öğrencilerinden daha iyi bulunmuştur. Yenilik alt boyutunda ise 5. sınıf öğrencileri 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Cinsiyet değişkeni ile durumsal ilginin anlık keyif alma ve keşfetme niyeti alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Farkın nereden kaynaklandığı konusunda ise kızların anlık keyif alma düzeylerinin erkeklerden yüksek olduğunu göstermektedir. Keşfetme niyeti alt boyutunda yine kızlar erkeklerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Benzer bulgulara sahip çalışmalar alan yazında bulunmaktadır (Chen ve Darst, 2001; Roure ve Pasco, 2018). Chen ve Darst (2001), 242 ortaokul öğrencisi üzerine yaptığı çalışmada sınıf ve cinsiyet değişkeninin öğretmenlerin öğretim tasarımı geliştirme düzeylerini etkilediği ve bu etkilenen durumun öğrencilerin durumsal ilgilerini arttırdığı belirlenmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından olmasa da sınıf değişkeninin durumsal ilgi üzerinde etkisinin olduğu yakın zamanda yapılan çalışmada belirlenmiştir. Çalışmaya göre durumsal ilginin tüm alt boyutlarıyla sınıf değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmektedir (Roure ve Pasco, 2018).

Alan yazında farklı alanlarda ilginin incelendiği ve bizim çalışmamızın bulguları ile paralellik gösteren çalışmalar mevcuttur. Yıldırım (2016), ilk ve ortaokul öğrencilerinin fen

dersine yönelik ilgi düzeylerinin cinsiyet ve sınıf değişkenine göre değişiklik gösterdiğini tespit etmiştir.

İlginin sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediğini belirleyen çalışmalar da alan yazında bulunmaktadır. Aktın ve arkadaşları (2013), üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada ilginin sınıf düzeyi açısından farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Çalışmamız bulguları ile farklı bulgulara sahip olmasının nedeni olarak, katılımcıların üniversite öğrencisi olması ve bizim çalışmamızın katılımcılarının ortaokul öğrencisi olmaları gösterilebilir. Cinsiyet değişkeninin durumsal ilgi üzerinde etkisinin olmadığı Doğru ve Eren (2016)'in çalışmasında görülmektedir. Yapılan çalışma da cinsiyet değişkeninin üniversite öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik durumsal ilgilerinde farklılık oluşturmadığını belirlenmiştir. Bizim çalışmamızdan farklı bulgular elde edilmesinin nedeni olarak katılımcıların yaşı ve öğrenim durumları gösterilebilir.

Çalışmamızın bulgularının tersine, cinsiyet değişkeninin durumsal ilgi üzerinde anlamlı farklılık oluşturmadığı araştırmalar alan yazında bulunmaktadır (Doğru ve Eren, 2016; Pasco, Roure, Kermarrec, Pope, ve Gao 2017; Roure ve Pasco, 2018; Shen ve diğ., 2003). Doğru ve Eren (2016), cinsiyet değişkeninin üniversite öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik durumsal ilgilerinde farklılık oluşturmadığını belirlemiştir. Bizim çalışmamızdan farklı bulgular elde edilmesinin nedeni olarak katılımcıların yaşı ve öğrenim durumları gösterilebilir. Shen ve arkadaşları (2003), çalışmasında ortaokul öğrencilerinin durumsal ilgilerinin cinsiyet açısından farklılaşmadığını tespit etmişlerdir.

Araştırma Soru 2. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik algılanan yeterlilik düzeyleri sınıf ve cinsiyet açısından değişkenlik gösterir mi?

Katılımcıların algılanan yeterlilik düzeylerinin cinsiyet ve sınıf değişkenleri arasında anlamlı etkileşim tespit edilmemiştir. Bulgulara göre algılanan yeterlilik ile sınıf ve cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

Algılanan yeterliliğin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediğini belirleyen çalışmalar da alan yazında bulunmaktadır. Cengiz ve İnce (2013), ortaokul öğrencilerinin okul sonrası fiziksel aktivite öz yeterlilik, personel ve ebeveyn etkisi üzerine yaptıkları çalışmada algılanan yeterliliğin cinsiyet açısından farklılaşmadığını tespit etmişlerdir.

Cinsiyet değişkeni bazı çalışmalarda katılımcıların algılanan yeterliliği üzerinde farklılık oluşturmamaktadır. Carroll ve Loumidis (2001), beden eğitimi dersine yönelik algılanan yeterlilik ve eğlenme arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada cinsiyet açısından farklılık tespit etmişlerdir. Çalışmaya göre erkek katılımcıların kızlara göre daha yüksek algılanan yeterliliğe sahip oldukları belirlenmiştir. Diğer bir çalışmada ise lise beden eğitimi ve spor derslerinde erkek öğrencilerin kız öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğunu tespit edilmiştir (Fairclough, 2003). Cairney ve arkadaşları (2012), ise erkeklerin algılanan yeterlilik düzeyleri kızlardan yüksek bulunmuştur. Bulgulara göre algılanan yeterlilik ile beden eğitimi dersinde eğlenme arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Çalışmamız bulguları ile farklılık göstermesinin nedeni olarak çalışmaların farklı sınıf düzeylerine (ilkokul ve lise) yapılmış olması gösterilebilir.

Araştırma Soru 3.Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik öz düzenleme düzeyleri sınıf ve cinsiyet açısından değişkenlik gösterir mi?

Katılımcıların öz düzenleme düzeyleri ile sınıf ve cinsiyet değişkenleri açısından anlamlı etkileşim bulunmamıştır. Verilere göre sınıf ve cinsiyet değişkenleri ile öz düzenlemenin alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Çalışmamızla benzer sonuçların bulunduğu araştırmalar alan yazında bulunmaktadır. Özdemir (2018), öz düzenlemeli çevrimiçi öğrenme ölçeğinin Türkçe uyarlamasının yapıldığı ve ayrıca çevrimiçi öğrenme ortamlarında öz düzenlemeli öğrenme becerilerinin birçok değişkenler arasındaki ilişkilerini incelediği araştırmasında, cinsiyet değişkenine göre öz düzenleme becerileri arasında anlamlı farklılık olmadığını bulmuştur. Diğer bir çalışmada Şahin (2015), beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin öz düzenleme yeterliliklerini incelemiş ve cinsiyet değişkenine dair anlamlı bir farklılık bulmamıştır. Ayrıca ilkökul öğrencilerinin öz düzenleme becerilerinin hazırbulunuşluk üzerine etkisinin incelendiği araştırmada erkek ve kız öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir (Tekin, 2018).

Öz düzenlemenin sınıf ve cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği çalışmalarda alan yazında görülmektedir (Baldan, 2017; Eroğlu, 2018; Bal, 2017; Üredi, 2005). Baldan (2017), lisans öğrencilerinin öz düzenlemeli öğrenme becerisi düzeyini belirlemek ve yükseköğretim programlarının lisans öğrencilerinin öz düzenlemeli öğrenme becerisini geliştirmedeki rolünü ortaya çıkarmak istediği çalışmada, sınıf ve cinsiyet değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar elde etmiştir. Diğer bir çalışmada Eroğlu (2018), okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden öğrenciler üzerine yaptığı araştırmada kız çocukların öz düzenleme becerilerinin erkek çocuklara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerinde öz düzenlemeli öğretim tekniklerini etkileyen faktörlerin incelendiği bir çalışmada, sınıf ve

cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar elde etmiştir (Bal, 2017). Üredi (2005), sekizinci sınıf öğrencilerin öz düzenleme strateji ve motivasyonel inançlarının matematik başarısını yordama gücünü, cinsiyet değişkeni açısından incelemiş ve erkek öğrencilerle kızlar arasında anlamlı farklılık elde etmiştir. Belirtilen çalışmaların bizim çalışmamız sonucuyla aynı olmamasının nedenleri farklı disiplinlerde yapılan çalışmalar (matematik-beden eğitimi), farklı ölçek ile veri toplanması, katılımcı yaş ve sınıf farklılıkları olabilir.

Araştırma Soru 4.Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik durumsal ilgi ve öz düzenleme düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Durumsal ilgi alt boyutları (anlık keyif alma, keşfetme niyeti, ilgilenme isteği, yenilik, meydan okuma ve toplam ilgi) ile öz düzenleme alt boyutları (içsel düzenleme, içe atımla düzenleme, güdülenmeme ve dışsal güdülenme) arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Bireysel olarak alt boyutların birbiri arasındaki ilişkiye bakıldığında, durumsal ilginin alt boyutlarından ilgilenme isteği ile öz düzenleme alt boyutlarından güdülenmeme ve dışsal düzenleme arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca toplam ilgi alt boyutu ile güdülenmeme alt boyutu arasında da anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Durumsal ilgi ile öz düzenleme arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışma alan yazın taramasında görülemedi. Çalışmamızla benzer olmasa da öz düzenlemenin farklı değişkenlerle ilişkisinin incelendiği meta analiz çalışmaları mevcuttur (Teixeira, Carraça, Markland, Silva, ve Ryan, 2012). Teixeira ve arkadaşları (2012), öz düzenleme, egzersiz ve fiziksel aktivite arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada öz düzenleme ile hem egzersiz hem de fiziksel aktivite arasında ilişki bulunmuştur.

Araştırma Soru 5. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik durumsal ilgi ve algılanan yeterlilik arasında ilişki var mıdır?

Bulgulara göre algılanan yeterlilik ile durumsal ilginin keşfetme niyeti ve ilgilenme isteği arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki belirlenmiştir. Alan yazın taramasında durumsal ilgi ile algılanan yeterlilik arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaya rastlanamamıştır.

Çalışmamızda incelenen değişkenlerden algılanan yeterliliğin bazı değişkenlerle ilişkisini inceleyen çalışmalar alan yazında bulunmaktadır. Trouilloud ve arkadaşları (2006), öğrencilerinin özerkliklerini destekleyici motivasyonel sınıf iklimi oluşturulduğu beden

eğitimi dersinde öğretmenlerin dersin başındaki beklentileri ile öğrencilerin ders sonu algılanan yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Bulgulara göre öğrencilerin özerkliklerini destekleyici motivasyonel sınıf iklimi oluşturulduğunda öğretmenlerin dersin başındaki beklentileri ile öğrencilerin ders sonu algılanan yeterlilikleri arasındaki anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Yapılan bazı çalışmalar algılanan yeterliliğin hedef yönelim ve motivasyon değişkenleri ile ilişkisini incelemiştir. Goudas, Biddle ve Fox (1994), beden eğitimi derslerinde algılanan nedensellik yeri, hedef yönelim ve algılanan yeterlilik ilişkisini incelemiştir. Çalışma sonucunda algılanan yeterliliğin içsel motivasyon ile istatistiksel olarak anlamlı ilişkili olduğu belirlenmiştir. Benzer sonuca Deci ve Ryan (1985), çalışmalarında ulaşmışlardır. alışmalar, birey her ne kadar kendini yeterli hissetse de baskı altında bulunduğu durumlarda içsel olarak motive olamamaktadır. Ayrıca çalışmada algılanan yeterliliğin ego yönelimin etkilerine aracılık ettiği tespit edilmiştir. Standage, Duda ve Ntoumanis (2003), algılanan yeterlilik, hedef yönelim ve motivasyon iklimi algıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda, ego yönelimi, performans iklimi ve algılanan yeterlilik arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca ego yönelimi yüksek olanların algılanan yeterlilikleri artarken, düşük yeterlilik algısı olan katılımcılarda içsel motivasyonun düştüğü grlmştir. Diğer bir çalışma ise Duda ve Nicholls (1992), tarafından gerçekleştirilen algılanan yeterlilik ile içsel motivasyon ve memnuniyet arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmadır. Çalışma sonucunda algılanan yeterlilik ile içsel motivasyon ve memnuniyetin arasında orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Güncel çalışmalardan biri de Gonzlez-Cutre, Sicilia, Moreno ve Fernndez-Balboa (2009), tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışma, beden eğitimi dersinde öğrencilerin sosyal hedefleri ve algılanan yeterliliklerinin motivasyon iklimi ve duygusal akışlarına etkisini incelemişlerdir. Çalışma

sonucunda öğrencilerin görev içerikli motivasyon iklimi ve duygusal akışları ile algılanan yeterlilikleri arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Algılanan yeterlilik ile beden eğitimi dersinde öğrencilerin eğlence düzeyleri arasındaki ilişki inceleyen araştırmalar bulunmaktadır. Fairclough (2003), lise beden eğitimi derslerinde fiziksel aktivite, algılanan yeterlilik ve eğlence arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bulgulara göre algılanan yeterlilik ile eğlence arasında orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Cairney ve arkadaşları (2012), ise beden eğitimi dersinde cinsiyet, algılanan yeterlilik ve eğlence arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bulgulara göre algılanan yeterlilik ile beden eğitimi dersinde eğlenme arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Araştırmamızın merkezindeki kavram olan durumsal ilginin bazı değişkenlerle ilişkisini inceleyen güncel çalışmalar alan yazında görülmektedir. Roure, Kermarrec ve Pasco (2019), durumsal ilgi ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bulgular keşfetme niyeti ve öğrenme stratejileri arasında ilişki olduğunu belirlemiştir.

Fiziksel aktivite ile durumsal ilgi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmaların çoğunlukla fiziksel aktiviteyi exergame uygulamaları ile arttırılmaya çalışıldığı çalışmalar olduğu görülmektedir (Huang ve Gao, 2013; Pasco ve diğ., 2017; Roure ve diğ., 2015; Sun, 2013). Çalışmalar, exergame ile desteklenen fiziksel aktivite düzeyleri ile durumsal ilgi arasında anlamlı ilişki belirlemiştir. Örneğin, Pasco ve arkadaşları (2017), mobil uygulama tabanlı exergame ile durumsal ilgi arasındaki ilişkiyi incelenmiş ve aralarında anlamlı ilişki tespit etmişlerdir.

6. SONUÇ

Çalışmamızda ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine olan durumsal ilgilerinin beden eğitimi dersine yönelik algıladıkları yeterlilik ve öz düzenlemeleri ile ilişkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmamız sonucunda ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine olan durumsal ilgilerinin beden eğitimi dersine yönelik algılanan yeterlilik ve öz düzenlemeleri üzerine etkili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ortaokul öğrencilerinin durumsal ilgilerini sınıf ve cinsiyet değişkenlerinin etkilediği belirlenmiştir. Bulgular 5. sınıf öğrencilerinin durumsal ilgilerinin diğer sınıflardan anlamlı düzeyde yüksek olduğunu göstermektedir. Cinsiyet açısından ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre durumsal ilgileri yüksek bulunmuştur. Çalışmamız bulguları sınıf ve cinsiyet değişkeninin ortaokul öğrencilerinin algılanan yeterlilik ve öz düzenlemeleri üzerine etkisinin olmadığını göstermektedir.

7. ÖNERİLER

Gelecekte yapılacak çalışmaların farklı sınıf düzeylerine (ilkokul ve lise) odaklanması önerilmektedir. Ayrıca durumsal ilginin özel olarak tasarlanan öğretim programları sonunda farklılaşma durumunun deneysel olarak incelenmesi tavsiye edilmektedir. Son olarak, gelecekte durumsal ilgi çalışmayı düşünen araştırmacılar durumsal ilginin farklı değişkenler üzerine etkisini incelemesi önerilir.

8. KAYNAKÇA

- Abanoz, E. I. ve Soyer, F. (2018). A study with regard to the effect of sport on social values/ Sporun toplumsal değerler üzerindeki etkisi hakkında bir çalışma. *Journal of Human Sciences*, 15 (1), 309-318.
- Akpınar, A., Hacısalihoğlu, H. ve Mirasyedioğlu, Ş. (2004). Matematik Öğretimi: Matematikte İşbirliğine Dayalı Yapılandırmacı Öğrenme ve Öğretme. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Aktın, K., Karakuş, H., ve Sağlam, H. (2013). Sinop üniversitesi öğretmen adaylarının sinop iline ait tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalık düzeyleri. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS)*, 6 (7), 37-59.
- Armstrong, H. B., Melser, P., ve Tooth, J. (2007). Executive Coaching Effectiveness: A pathway to self-efficacy. *unpublished paper, Institute of Executive Coaching*.
- Aydın, E. ve Sevimli, N. E. (2019). Matematik öğretmen adaylarının istatistik dersine yönelik öz yeterlilik inançları, tutumlarının incelenmesi. *İZÜ Eğitim Dergisi*, 1(1), 161-185.
- Bakaç, E. ve Raşit, Ö. (2017). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlilik inançları ile tutumları arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1389-1404.
- Bal, S. İ., Ada, E. N., ve Ahmet, A. (2017). Beden Eğitimi dersine yönelik özgüvenin ortaokul düzeyinde incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(4), 117-126.
- Baldan, B. (2017). *Lisans öğrencilerinin öz düzenlemeli öğrenme becerisi düzeyleri ve yükseköğretim programlarının öz düzenlemeli öğrenme becerisini geliştirmedeki rolü* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1994). *Self-efficacy. The exercise of control*. New York: Freeman.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. *Pegem Atıf İndeksi*, 1-360.
- Bolat, O. İ. (2011). Öz yeterlilik ve tükenmişlik ilişkisi: lider-üye etkileşiminin aracılık etkisi. *Ege Akademik Bakış*, 11(2), 255-266.
- Buğdaycı, S. (2018). Examination of the Service Quality Perception in Private and Public Sports Centers (Konya Example). *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 20(3), 220

- Cairney, J., Kwan, M. Y., Velduizen, S., Hay, J., Bray, S. R., ve Faught, B. E. (2012). Gender, perceived competence and the enjoyment of physical education in children: a longitudinal examination. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 9(1), 26, 1-8.
- Carroll, B., ve Loumidis, J. (2001). Children's perceived competence and enjoyment in physical education and physical activity outside school. *European Physical Education Review*, 7(1), 24-43.
- Chen, A., Darst, P. W., ve Pangrazi, R. P. (1999). What constitutes situational interest? Validating a construct in physical education. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 3(3), 157-180.
- Chen, A., Darst, P. W., ve Pangrazi, R. P. (2001). An examination of situational interest and its sources. *British Journal of Educational Psychology*, 71(3), 383-400.
- Chen, A., Shen, B., Tolley, C., ve Scrabis, K. (2002, April). Achievement goals, interests, and learning outcomes: A study on motivated learning in physical education. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, New Orleans, LA.
- Cengiz, C. ve İnce, M. L. (2013). Farklı okul ortamlarındaki çocukların okul sonrası fiziksel aktivitelerde algıladıkları öz-yeterlilikleri. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(21), 135-147.
- Çiltaş, A. (2011). Eğitimde öz-düzenleme öğretiminin önemi üzerine bir çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 1-11.
- Çiltaş, A. ve Bektaş, F. (2009). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin matematik dersine ilişkin motivasyon ve öz-düzenleme becerileri. *Journal of Qafqaz University*, (28), 152-158.
- Çoban, E. S. (2019). *Yönetici ve öğretmenlerin kişilikleri ile konuşma öz yeterlilikleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (1985a). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of Research in Personality*, 19, 109- 134.
- Dişlitaş, H. (2019). *Amatör futbol ligi oyuncularının, farklı değişkenlere göre sportif öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bozok Üniversitesi, Yozgat.
- Doğru, E. ve Eren, A. (2016). Hayal etkinliklerinin İngilizce derslerindeki durumsal ilgi ve başarı üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Hacettepe Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2).

- Duda, J. L. ve Nicholls, J. G. (1992). Dimensions of achievement motivation in schoolwork and sport. *Journal of educational psychology*, 84(3), 290-299.
- Duman, T. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve akademik öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çorum.
- Eroğlu, E. (2018). *Çocukların öz düzenleme becerileri ile ebeveynlerin olumsuz disiplin uygulamaları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ertekin, M. N. (2017). *Müzik öğretmeni adaylarının öz-yeterlilik düzeylerinin problem çözme becerisi düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Fairclough, S. (2003). Physical activity, perceived competence and enjoyment during high school physical education. *European Journal of Physical Education*, 8 (1), 5-18.
- Feltz, D. L. (1988). Gender differences in the causal elements of self-efficacy on a high avoidance motor task. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 10 (2), 151-166.
- Feltz, D. L., Short, S. E., ve Sullivan, P. J. (2008). *Self-efficacy in Sport: Human Kinetics*.
- González-Cutre, D., Sicilia, Á., Moreno, J. A., ve Fernández-Balboa, J. M. (2009). Dispositional flow in physical education: Relationships with motivational climate, social goals, and perceived competence. *Journal of Teaching in Physical Education*, 28 (4), 422-440.
- Field, A. P. (2005). *Discovering Statistics Using SPSS*. (2nd edition). London: Sage.
- Goudas, M., Biddle, S., ve Fox, K. (1994). Perceived locus of causality, goal orientations, and perceived competence in school physical education classes. *British Journal of Educational Psychology*, 64(3), 453-463.
- Gömleksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlilik inançlarına ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 8(7), 201-221.
- Gülşen, D.B.A. (2016). *Sporcularda kendinle konuşma ve öz yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Gülveren, H. O. (2019). *10-14 yaş arası basketbolcuların vücut kompozisyonları ile beslenme öz yeterlilikleri ve beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Gündüz, A. (2017). *Devlet liselerinde görev yapan öğretmenlerin öz yeterlilik inançları ile değişime direnme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Güneş, A. M. ve Buluç, B. (2017). Sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanımları ve öz yeterlilik inançları arasındaki ilişki. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 10(1), 94-113.
- Hidi, S. (1990). Interest and its contribution as a mental resource for learning. *Review of Educational Research*, 60, 549-572.
- Hidi, S. (2000). An interest researcher's perspective: The effects of extrinsic and intrinsic factors on motivation. In *Intrinsic and extrinsic motivation* (pp. 309-339). Academic Press.
- Hidi, S. (2001). Interest, reading, and learning: Theoretical and practical considerations. *Educational Psychology Review*, 13(3), 191-209.
- Huang, C. ve Gao, Z. (2013). Associations between students' situational interest, mastery experiences, and physical activity levels in an interactive dance game. *Psychology, Health & Medicine*, 18(2), 233-241.
- İnan Kaya, G. (2016). Eğitimde merak ve ilgi. *Journal of Hasan Ali Yücel Faculty of Education/Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi (HAYEF)*, 13(2), 103-114.
- Karaçar, E. (2019). Spor fakültesinde okuyan öğrencilerin rekreatif faaliyetlere karşı ilgi ve mutluluk düzeyleri: Sinop üniversitesi örneği. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 58-70.
- Kaya, Ö. K. (2018). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının epistemolojik inançları, akademik öz-düzenleme ve öz-yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Kayıran, B. K. ve Doğanay, A. (2017). The effects of self-regulated learning on academic achievement in reading and self-regulation skills. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 7(14), 89-112.
- Krapp, A., Hidi, S., ve Renninger, K. A. (1992). Interest, learning and development. In Renninger, A., Hidi, S., ve Krapp, A. (eds.), *The Role of Interest in Learning and Development*, Lawrence Erlbaum, Hillsdale, NJ, 3-25.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek Danışmanlığı*. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım.
- M.E.B. (2018). Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı. Erişim adresi: <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=324>. Erişim Tarihi: 22.12. 2019.
- Markland, D. ve Tobin, V. (2004). A modification to the behavioural regulation in exercise

- questionnaire to include an assessment of amotivation. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 26(2), 191-196.
- Meyer, D. K., ve Turner, J. C. (2002). Discovering emotion in classroom motivation research. *Educational Psychologist*, 37(2), 107-114.
- Mullan, E., Markland, D., ve Ingledew, D. K. (1997). A graded conceptualisation of self determination in the regulation of exercise behaviour: Development of a measure using confirmatory factor analytic procedures. *Personality and Individual Differences*, 23(5), 745-752.
- Orhan, E. (2019). *Öğretim ilke ve yöntemi dersini alan beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının öz yeterliliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Ozan, C. (2017). *Biçimlendirici değerlendirmenin öğrencilerin akademik başarı, tutum ve öz düzenleme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Özdemir, Y. (2018). *Öz-düzenlemeli çevrimiçi öğrenme ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve öz-düzenlemenin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Pasco, D., Roure, C., Kermarrec, G., Pope, Z., ve Gao, Z. (2017). The effects of a bike active video game on players' physical activity and motivation. *Journal of sport and health science*, 6 (1), 25-32.
- Renninger, K. A. (2000). Individual interest and its implications for understanding intrinsic motivation. In *Intrinsic and extrinsic motivation* (pp. 373-404). Academic Press.
- Roure, C., Kermarrec, G., ve Pasco, D. (2019). Effects of situational interest dimensions on students' learning strategies in physical education. *European Physical Education Review*, 25(2), 327-340.
- Roure, C., Lentillon-Kaestner, V., Méard, J., ve Pasco, D. (2019). Universality and uniqueness of students' situational interest in physical education: A comparative study. *Psychologica Belgica*, 59(1), 1-15.
- Roure, C. ve Pasco, D. (2018). Exploring situational interest sources in the French physical education context. *European Physical Education Review*, 24(1), 3-20.
- Roure, C., Pasco, D., Benoît, N., ve Deldicque, L. (2019). *Impact of a design-based exergame on young players' moderate-to-vigorous physical activity and situational interest*. Poster presented at the AIESEP International Conference New York, NY.
- Roure, C., Pasco, D., Pope, Z., ve Gao, Z. (2015). High school students' situational interest

- and physical activity levels in exergaming. In *Physical Activity Behaviors and determinants in children and adolescents*. New York, NY: Nova Publishers, 103-107.
- Saka, A. (2017). *Farklı Aile Yapısına Sahip Ergenlerin Öz-Yeterlilik ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi, Karabük.
- Schunk, D.H. ve Zimmerman, B.J. (1994). *Self-Regulation of Learning and Performance*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Schunk, D. H., & Ertmer, P. A. (2000). Self-regulation and academic learning: Self-efficacy enhancing interventions. In *Handbook of self-regulation* (pp. 631-649). Academic Press.
- Schutz, P. A. ve Pekrun, R. (2007). Introduction to emotion in education. In *Emotion in education* (pp. 3-10). Academic Press.
- Scott, L., Shen, B., Price, A., ve Centeio, E. (2020). The role of content specificity in situational interest and physical activity. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 91(1), 127-135.
- Sharp, C., Pocklington, K., ve Weindling, D. (2002). Study support and the development of the self-regulated learner. *Educational Research*, 44(1), 29-41.
- Shen, B., Chen, A., Tolley, H., ve Scrabis, K. A. (2003). Gender and interest-based motivation in learning dance. *Journal of Teaching in Physical Education*, 22(4), 396-409.
- Standage, M., Duda, J., ve Ntoumanis, N. (2003). Predicting motivational regulations in physical education: the interplay between dispositional goal orientations, motivational climate and perceived competence. *Journal of Sports Sciences*, 21(8), 631-647.
- Sun, H. (2013). Impact of exergames on physical activity and motivation in elementary school students: A follow-up study. *Journal of Sport and Health Science*, 2(3), 138-145. doi:10.1016/j.jshs.2013.02.003
- Sun, H., Chen, A., Ennis, C., Martin, R., ve Shen, B. (2008). An examination of the multidimensionality of situational interest in elementary school physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 79 (1), 62-70.
- Şahin, F. T. (2015). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin öz düzenleme yeterliliklerinin incelenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 3 (Special Issue 4), 425-438.
- Şeber, B. (2017). The influence of multidimensional perfectionism on sport performance and competitive anxiety among young individual sport athletes with mediating effect of

- self efficacy. Unpublished Doctoral Thesis. Bahçeşehir University, Istanbul.
- Şenberber, H. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin rutin olmayan problemlerin çözümünde strateji kullanma ve öz-düzenleme yapma becerilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2012). *Using Multivariate Statistics*. New York: Harper Collins.
- Teixeira, P. J., Carraça, E. V., Markland, D., Silva, M. N., ve Ryan, R. M. (2012). Exercise, physical activity, and self-determination theory: a systematic review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 9(1), 78.
- Tekin, H. (2018). Öz düzenleme becerilerinin ilkokula hazırbulunuşluk üzerindeki etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Trouilloud, D., Sarrazin, P., Bressoux, P., ve Bois, J. (2006). Relation between teachers' early expectations and students' later perceived competence in physical education classes: Autonomy-supportive climate as a moderator. *Journal of Educational Psychology*, 98 (1), 75-86.
- Turan, M. B. (2015). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin meraklılık düzeyleri ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Turhan, A., Akdeniz, H., ve Bayazıt, B. (2018). Öğrencilerin sportif rekreatif aktivitelere düzenli katılımlarına yönelik ilgilerinin değerlendirilmesi, Kocaeli Üniversitesi örneği. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 106-121.
- Uygun, M., Aktürkoğlu, B., ve Dedeoğlu, H. (2012). *Öz düzenleme stratejisi gelişimi öğretiminin yazılı anlatıma, yazmaya yönelik öz düzenleme becerisine, kalıcılığa ve tutuma etkisi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi.
- Üredi, I. ve Üredi, L. (2005). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin öz-düzenleme stratejileri ve motivasyonel inançlarının matematik başarısını yordama gücü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 250-260.
- Williams, G. C. ve Deci, E. L. (1996). Internalization of biopsychosocial values by medical students: a test of self-determination theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(4), 767.
- Williams, G. C., Freedman, Z. R., ve Deci, E. L. (1998). Supporting autonomy to motivate patients with diabetes for glucose control. *Diabetes Care*, 21(10), 1644-1651.

- Yalçın, M. (2016). Milli eğitim bakanlığı merkez örgütü yöneticilerinin öz yeterlilik düzeylerinin karar verme stilleri ile arasındaki ilişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yetim, E., Demir, Y., ve Erturan, İ. G. (2014). Beden eğitimi derslerinde motivasyon: tutum ve motivasyonel stratejilerin tahmin edici etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 139-146.
- Yıldırım, E. G. ve Köklükaya, A. N. (2016). İlk ve ortaokul öğrencilerinin fen konularına yönelik ilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 1-22.
- Zimmerman, B. J. (2000). Attaining self-regulation: A social cognitive perspective. In *Handbook of self-regulation* (pp. 13-39). Academic Press.
- Zhu, X., Chen, A., Ennis, C., Sun, H., Hopple, C., Bonello, M., ... & Kim, S. (2009). Situational interest, cognitive engagement, and achievement in physical education. *Contemporary Educational Psychology*, 34(3), 221-229.

Durumsal İlgil Ölçeği

Beden eğitimi derslerine katılmaya ilgi duyuyorum çünkü...	Kesinlikle katılmıyor um	Katılmıyor um	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Beden eğitimi dersindeki aktiviteler karmaşık.	1	2	3	4	5
2. Beden eğitimi dersindeki aktiviteler karışık.	1	2	3	4	5
3. Beden eğitimi dersindeki aktiviteler taze	1	2	3	4	5
4. Beden eğitimi dersindeki aktiviteler benim için yenidirler.	1	2	3	4	5
5. Bunlar benim yapmam için yeni moda aktiviteler.	1	2	3	4	5
6. Beden eğitimi dersindeki aktiviteleri yapmak benim için zor.	1	2	3	4	5
7. Beden eğitimi dersindeki aktivitelerin görev verici yanı var.	1	2	3	4	5
8. Konsantreyim	1	2	3	4	5
9. Bu benim için ilginç bir ders.	1	2	3	4	5
10. Odaklanmış durumdayım.	1	2	3	4	5
11. Ben her zaman dikkatliyim.	1	2	3	4	5
12. Dikkatim yüksektir.	1	2	3	4	5
13. Beden eğitimi dersindeki aktiviteler ilginç.	1	2	3	4	5
14. Beden eğitimi dersindeki aktiviteler heyecan verici.	1	2	3	4	5
15. Beden eğitimi dersindeki aktiviteler benim için keyif verici.	1	2	3	4	5
16. Bu aktiviteler benim için cazip.	1	2	3	4	5
17. Beden eğitimi dersindeki aktiviteler katılmam konusunda bana ilham veriyor.	1	2	3	4	5
18. Bunlar sıra dışı aktiviteler.	1	2	3	4	5
19. Beden eğitimi dersi bana eğlenceli görünüyor.	1	2	3	4	5
20. Beden eğitimi dersindeki tüm numaraları keşfetmek isterim.	1	2	3	4	5
21. Beden eğitimi dersindeki aktivitelerin nasıl yapıldığı hakkında daha fazla şey öğrenmek isterim.	1	2	3	4	5
22. Beden eğitimi dersindeki aktiviteleri denemek benim için eğlenceli.	1	2	3	4	5
23. Aktivitelere hakim olabilmek için onu analiz etmek isterim.	1	2	3	4	5
24. Aktivitelerin nasıl yapıldığı hakkında detayları araştırmak isterim.	1	2	3	4	5

Egzersizde Davranışsal Düzenlemeler Ölçeği-2

Beden eğitimi derslerine katılım çünkü...	Doğru değil	Büyük oranda doğru değil	Büyük oranda doğru	Doğru	Çok doğru
1. <u>Katılmızsam</u> diğerleri bu durumdan hoşnut <u>olmaz</u> .	1	2	3	4	5
2. Arkadaşlarım ve ailem katılman iyi olur dedi.	1	2	3	4	5
3. Diğer insanlar katılman iyi olur dedi.	1	2	3	4	5
4. <u>Katılmızsam</u> sorun yaşadım.	1	2	3	4	5
5. <u>Katılmızsam</u> kendimi suçlu ve mahcup hissederim.	1	2	3	4	5
6. Herhangi bir beden eğitimi dersini kaçırsam kötü hissederim.	1	2	3	4	5
7. İyi not almak isterim.	1	2	3	4	5
8. Beden eğitimi derslerine katılmak benim için önemli.	1	2	3	4	5
9. Beden eğitimi derslerinde becerilerimi geliştirmek isterim.	1	2	3	4	5
10. Beden eğitimi derslerinin faydalarına değer veririm.	1	2	3	4	5
11. Beden eğitimi derslerine katılmak için çaba harcamanın önemli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
12. Beden eğitimi dersleri hoşuma gidiyor.	1	2	3	4	5
13. Beden eğitimi dersleri eğlenceli.	1	2	3	4	5
14. Beden eğitimi derslerinde yeni beceriler öğrenmek hoşuma gidiyor.	1	2	3	4	5
15. Beden eğitimi derslerine katılmaktan keyif ve tatmin duyuyorum.	1	2	3	4	5
16. Neden beden eğitimi dersini almam gerektiğini <u>anlamıyorum</u> .	1	2	3	4	5
17. Neden beden eğitimi dersine katılmam gerektiğini <u>anlamıyorum</u> .	1	2	3	4	5
18. Beden eğitimi dersine katılmanın esprisini <u>anlamıyorum</u> .	1	2	3	4	5
19. Bence beden eğitimi dersleri zaman kaybı.	1	2	3	4	5

Algılanan Yeterlilik Ölçeği

	1 HiçDoğruDeğil			4 KısmenDoğru			7 ÇokDoğru
Beden eğitimi dersinde öğrenebilecek becerilere sahip olduğum konusunda kendime güveniyorum.							
Beden eğitimi dersinde kullanılan materyalleri öğrenme konusunda yeterliyim.							
Beden eğitimi dersinde hedeflerime ulaşabilirim.							
Beden eğitimi dersinde iyi performans sergileme konusundaki zorluklarla başa çıkabileceğimi hissediyorum							